

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĀZIJAS STUDIJU NODAĻA

**SABIEDRĪBAS IDEĀLAIS “ES” DIN LIN DARBOS “MIS
SOFIJAS DIENASGRĀMATA” UN “SAULE PĀR SANGAN UPI”**

BAKALaura DARBS

Autors: **Patrīcija Avotiņa**

Stud. apl. nr.: pa16004

Darba vadītājs: maģ.hum. Karīna Jermaka

Rīga, 2019

ANOTĀCIJA

Dzjan Bindži ir viena no pazīstamākajām 20. gadsimta ķīniešu rakstniecēm. Viņa pieņēma pseidonīmu Din Lin, kas kļuva populārāks nekā viņas īstais vārds. Personīgās neveiksmes un vēstures traģēdijas mudināja rakstnieci uz literāro darbību visas dzīves laikā; sabiedrības ideāli un uzskati lika pamatus rakstnieces daiļradei un domāšanai. Din Lin pazīstamākie darbi ir starptautiski tulkotais stāsts “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un Staļina balvas ieguvušais romāns “Saule Pār Sangan Upi”. Abi darbi savulaik izpelnījās gan rakstnieces slavenību, gan vēlāk kvēlu nicinājumu.

Bakalaura darba nosaukums ir “Sabiedrības Ideālais “Es” Din Lin Darbos “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sangan Upi””. Darba uzdevums ir izpētīt un noformulēt sabiedrības ideālo “es” Din Lin pazīstamāko darbu “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sangan Upi” radīšanas laikā, kā arī, izmantojot atbilstošo grāmatu piemērus, pamatot, ka Din Lin svarīgākie personāži ir sabiedrības ideālā “es” atainojums. Bez tam, svarīga pētījuma daļa tiek veltīta Din Lin dzīves gaitas izpētei un tiem vēsturiskajiem faktoriem, kuri ietekmēja viņas literāro talantu.

“Mis Sofijas Dienasgrāmata” ir tulkota daudzās valodās, tomēr latviešu valodā darba tulkojums vēl nav pieejams. Šajā darbā bakalaura autore tulko dažus fragmentus no minētā darba, tādēļ šis darbs var būt aktuāls no akadēmiskā viedokļa.

Atslēgvārdi: Din Lin, ideālais “es”, “Mis Sofijas Dienasgrāmata”, “Saule Pār Sangan Upi”, sabiedrība

ANNOTATION

Jiang Bingzhi was one of the most famous Chinese writers of the 20th century. She wrote under the pseudonym of Ding Ling, which became more prominent than her real name. Personal failures and tragedies of history prompted the writer to express herself through literary work; the ideals and beliefs of society laid the foundations for the writer's writing and thinking. The most famous works of Ding Ling are the internationally translated story "Miss Sophia's Diary" and Stalin's prize winning novel "Sun Shines Over The Sanggang River". Both works once earned writer her celebrated status, and later fervent contempt.

The title of the bachelor's thesis is "The Ideal Self of Society in Ding Ling's works "Miss Sophia's Diary" and "Sun Shines Over the Sanggang River". The main objective of this study is to explore and formulate the ideal self of society at the time when Ding Ling's works were created and by using the examples of the corresponding books confirm that Ding Ling indeed based her main character's personality on the concept of ideal self. In addition, an important part of the study is devoted to studying the life of Ding Ling and the historical factors that influenced her literary talent.

"Miss Sophia's Diary" has been translated into many languages but translation of the work is not yet available in Latvian. In this work, the bachelor's author translates some of the passages from the previously mentioned story, in this way this work can be topical from an academic point of view.

Keywords: Ding Ling, ideal self, "Miss Sofia Diary", "Sun Shines Over the Sanggang River", society

SATURS

Ievads.....	5
1. DIN LIN DZĪVE UN DAIĻRADE	1
1.1 Dzīves gājums	1
1.2. Vēsturisko notikumu ietekme uz Din Lin	7
2. IDENTITĀTES FORMULĒJUMS DARBĀ “MIS SOFIJAS DIENASGRĀMATA”	17
2.1. Identitātes ideāls sabiedrībā	17
2.1.1. Identitātes problemātika Ceturtā maija kustības laikā.....	17
2.1.2. “Jaunās Sievietes” identitāte.....	20
2.2. “Mis Sofijas Dienasgrāmata”	22
3. IDENTITĀTES FORMULĒJUMS DARBĀ “SAULE PĀR SANGAN UPI”.....	27
3.1. Identitātes ideāls sabiedrībā	27
3.1.1 Sieviešu identitātes problemātika	29
3.2. “Saulē Pār Sangan Upi”	30
SECINĀJUMI.....	36
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS.....	38

Ievads

“Mis Sofijas Dienasgrāmata” 莎菲女士的日记 un “Saule Pār Sangganas Upi” 太阳照在桑干河上 ir ķīniešu rakstnieces Din Lin 丁玲(1904 – 1986) pazīstamākie daiļdarbi. “Mis Sofijas Dienasgrāmata” tika sarakstīta 1920. gados un vienīgais pabeigtais Din Lin romāns “Saule Spīd Pāri Sangganas Upei” - 1940 gadu beigās. Abi darbi tika radīti trauksmainos un fundamentāli atšķirīgos Ķīnas vēstures laikos.

Bakalaura darba nosaukums ir “Sabiedrības Ideālais “Es” Din Lin darbos “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sangganas Upi”. Bakalaura autore izvēlējās šo darbu, jo uzskata, ka Din Lin darbi vēl joprojām ir piesaistoši visiem, kas interesējas par Ķīnu. Din Lin daiļdarbi nenoliedzami palīdz ne tikai ielūkoties attiecīgo laiku rakstīšanas stilā, bet arī tā laika ideoloģijā, kultūras izpausmēs un vēstures notikumos. Lasot šos darbus, rodas iespēja uzzināt vairāk par Ķīnu ārpus tradicionālas dzejas, ētikas un impērijas laika robežām.

Bakalaura darba mērķi ir:

1. Izpētīt Din Lin daiļrades biogrāfisko pamatu un noteikt tos dzīves faktorus, kuri ietekmēja autores radošās izvēles
2. Izpētīt Ķīnas vēsturi Din Lin dzīves parametros un aprakstīt tos notikumus, kas ietekmēja rakstnieces ideoloģiju
3. Atrast darbiem attiecīgo sabiedrības ideālo “es” jeb to identitātes ideālu, kas sabiedrībā bija vispārpieņemts un vēlams
4. Veikt iepriekšminēto darbu analīzi un salīdzināt attiecīgo galveno personāžu identitātes attēlojumu ar ideālo “es” aprakstu
5. Iztulkot paragrāfus no darbiem, kas apstiprina korelāciju starp Din Lin varoņiem un sabiedrības ideālā “es” tēlu
6. Veikt secinājumus un pierādīt vai noliegt izvirzīto pieņēmumu

Savā pētījumā bakalaura darba autore izmantoja vēsturisko un salīdzinošo metodi, pētot materiālus dažādās valodās (angļu un ķīniešu).

Bakalaura darbs ir sadalīts trijās daļās, kur autore izpēta Din Lin biogrāfiju, Ķīnas 20. gadsimta vēsturi, kultūru un uzskatus par identitāti, darbus “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sangganas Upi”. Teorētiskās darba daļas atrodas pirmajā nodaļā un otrās un trešās nodaļas pirmajās daļās. Praktiskais darbs atrodas otrās un trešās nodaļas otrajās daļās, kur autore iztulko paragrāfus no jau minētajiem daiļdarbiem.

Pirmā nodaļa veltīta Din Lin analīzei. Tiek apskatīta viņas personīgā biogrāfija, attēlojot domas no viņas dienasgrāmatas, vēsturiskie apstākļi, kuros viņa dzīvoja un notikumi, kas iespaidoja rakstnieces domāšanu un daiļradi.

Otrā nodaļa veltīta identitātes attēlojumam “Mis Sofijas Dienasgrāmata”. Lai izprastu vai stāsta personāži atbilst tā laika ideālā “es” tēlam, vispirms tiek uzskaitīti un analizēti uzskati par identitāti apkārtesošajā sabiedrībā, pēc tam izplatītākie uzskati tiek apvienoti kopīgā aprakstā. Nodaļas otrais apakšpunkts tiek vērsts uz stāsta fragmentu tulkošanu un sakarību vilkšanu starp attēlotajiem varoņiem un tā laika sabiedrības vēlamo identitāti.

Trešā nodaļa apskata “Saule Pār Sangan Upi”. Tā tiek strukturēta līdzīgi otrajai nodaļai, proti, pirmā daļa veltīta identitātes ideālam sabiedrībā saskaņā ar attiecīgā laika ideoloģiju, un otrajā daļā tiek tulkoti fragmenti, kas uzsver un pierāda līdzības starp darba varoņu attēlojumu un ideālo “es”.

Bakalaura darbā ķīniešu lietvārdi, nosaukumi un jēdzieni ir transkribēti latviešu valodā bez galotnes.

1. DIN LIN DZĪVE UN DAIĻRADE

1.1 Dzīves gājums

*“Es esmu ķīniešu rakstniece, ķīniešu tautas meita. Skarbā dzīve, kurā ķīniešu cilvēki ir dzīvojuši, mani audzināja un izglītoja.”*¹

Din Lin izceļas vēsturē, ne tikai ar saviem darbiem, bet arī ar teju vai haotisko dzīves gājumu. Kā vēsture pierādījusi, Ķīnas skatījums uz notikumiem mainās ar katru nākamo līderi, tādēļ nav nekāds brīnums, ka, viena no Ķīnas izcilākajām rakstniecēm tikusi slavīnāta vienu dienu un nonicināta nākošajā. Vairāk nekā divas desmitgades Din Lin darbi tika aizliegti Ķīnā; viņas vārds vairs netika minēts vietējās aprindās; rakstniece tika praktiski izdzēsta no realitātes kā esoša būtne, līdz pēkšņi viņa atkal parādījās 1976. gadā. Tieši rakstnieces dzīves gaita piešķir viņas literatūrai īpašu laika kontekstu, kura veicina interesi ne tikai Ķīnā, bet arī ārzemēs.^{2,3}

Dzjan Bindži 蒋冰之, pazīstama plašāk zem pseidonīma Din Lin 丁玲 piedzima 1904. gadā, pēdējos Cjin dinastijas 大清⁴ gados, pārtikušā, ietekmīgā ģimenē Hunaņas provincē. Gadu laikā ģimene pakāpeniski zaudēja augsto statusu un Din Lin dzimšanas laikā klana bagātība bija izkūpējusi. Pēc tēva nāves 1907. gadā, Din Lin kļuva par nabadzīgu bāreni. Par spīti skaudrajiem apstākļiem, Din Lin cerība uz labāku dzīvi iemiesojās viņas mātē, kura pēc vīra nāves bija izbēgusi no tradicionālas ģimenes uzskatiem un kļuva par izglītotu sievieti. Nepabeigtajā novelē “Māte” Din Lin aprakstīja savas mātes pieredzes - viņas ceļu uz izglītību un mirkli, kad viņa atsēja pēdas.⁵ Šis mirklis bija simbols ne tikai šajā grāmatā, bet Din Lin daiļradē kopumā. Simbolizējot varenās pūles, lai izlauztos no pagātnes važām.⁶

Pēc vīra nāves Din Lin māte kopā ar bērniem pārvācās uz Čande 常德市 un iestājās nesen dibinātajā sieviešu skolā. Din Lin sekoja mātes piemēram, izglītojoties vispirms pati, lasot mājā atrastās klasiskās noveles un vēlāk iestājoties vairākas skolās. Din Lin bija četrpadsmit kad 1919. gadā sākās Ceturtā maija kustība un kopā ar māti abas sievietes piedalījās šajā kustībā, smeļoties iedvesmu jaunā gadsimta sākumā.⁷ Savā biogrāfijā “Mana Dzīve Kā Ķīniešu

¹ Ding, L. My Life as a Chinese Writer. 9. lpp

² Ren, X. Ding Ling in both Chinese and American Scholarships: A Comparative Approach. 124. lpp.

³ Feuerwerker Y. M. Ding Ling's Fiction. 1.lpp

⁴ Cjin dinastija pazīstama arī kā Mandžūru dinastija, bija pēdējā valdošā Ķīnas dinastija, kas valdīja Ķīnā no 1644. līdz 1912. gadam, kad tika dibināta Ķīnas Republika

⁵ Pēdu siešana bija paraža, kas simbolizēja statusu un skaistumu. Ceturtā maija kustības laikā to uzskatīja par veco laiku simbolu un aktīvi mudināja atcelt

⁶ Feuerwerker, Y. M. In Quest of Writer Ding Ling. 69. lpp.

⁷ Feuerwerker, Y.M. Ding Ling's Fiction. 2.lpp

Rakstniece” Din Lin pati atzinusi, ka šī kustība⁸ ir “atbrīvojusi mani no mazās pasaules, kurā es mitinājos” un, ka “kustība man iemācīja rūpēties par pasauli, cilvēku stāvokli tajā”.⁹

Skolā Din Lin saskarās ar “Jaunās Jaunatnes” rakstiem, kas bija ietekmīgākais tā laika inteliģences žurnāls, kuros tika atklāta literatūras revolūcijas nepieciešamība.¹⁰ Šajā trauksmainajā paaudzē Din Lin pirmo reizi sāka rakstīt un par spīti piespiedu klusuma mirkļiem, nepārstāja rakstīt vairāk nekā piecdesmit gadus. Pirmo “pildspalvas spēku” Din Lin izjuta, kad ar mātes atļauju atteicās no sarunātas laulības, iesaistoties konfliktā ar tēvoci, ģimenes “galvu”, un pēc tam publicējot rakstu, kurā viņa atteicās ne tikai no tēvoča, bet no visas sabiedrības šķiras, kurā viņas ģimene ietilpa. Tāpat kā desmitiem citu sieviešu, Din Lin devās uz Šanhaju izmēģināt atbrīvotas sievietes dzīvi 20. gados, kur viņa iestājās “Tautas Skolā Priekš Meitenēm”.¹¹

Šanhajā Din Lin piedalījās gleznošanas un Rietumu literatūras klasēs, izveidoja kontaktus ar anarhistiski noskaņotiem cilvēkiem, līdz rakstniece izlēma pārcelties uz Pekinu, kur viņa iepazinās ar Hu Jepiņ 胡也頻, rakstnieku un savu pirmo vīru. Šajā laikā Din Lin aktīvi sāka lasīt Rietumu literatūru, starp tiem Aleksandra Dimā “Kamēliju Dāma” un Flobēra “Bovarij Kundze”. Iedvesmota, Din Lin sāka rakstīt “Mis Sofijas Dienasgrāmata”. Šajā darbā, jaunā varone izklāsta domas par mīlestību, savu identitāti un seksualitāti.¹²

1928. gadā stāsts tika publicēts. Grāmata satricināja literatūras lokus ar savu atklātību un pacēla Din Lin popularitātes augstienē, līdz pat šodienai. Tieši tāpēc, ka šis viņas agrīnais darbs bija tik izplatīts, Din Lin nevarēja izbēgt no nepārtrauktajiem salīdzinājumiem starp viņu pašu un galveno varoni - Sofiju. Viņa vēlāk tika apsūdzēta par “seksuālo amoralitāti”, jo cilvēki uzskatīja, ka Din Lin bija Sofijas inkarnācija ārpus rakstītā vārda. Din Lin agrīnie stāsti izceļas ar viedokļu bezbailību un iejūtīgo attieksmi, ar kuru rakstniece attēloja jaunas, mūsdienu sievietes psihi, turpretī vēlīnie stāsti vairāk uzsver dzīves problēmu sociālo kontekstu.¹³

1930. gadā Hu Jepiņ pievienojās Kreisā Spārna Rakstnieku Līgai 中国左翼作家联盟 un arvien vairāk iesaistījās Ķīnas Komunistu partijas aktivitātēs. Din Lin rakstība mainījās līdz ar laikiem. Rakstniece novērsās prom no stāstiem par 1920. gadu sievietēm, kuras vērsās pret

⁸ Ceturtā maija kustība - politikas un kultūras kustība, kura vērsās pret tradicionālītāti

⁹ Ding, L. *My Life as a Chinese Writer*. 10. lpp

¹⁰ Feuerwerker, Y. M. *Ding Ling's Fiction*. 4.lpp

¹¹ Feuerwerker, Y. M. *In Quest of Writer Ding Ling*. 70 - 71.lpp

¹² Dien, D. *Ding Ling and Miss Sophie's Diary: A Psychobiographical Study of Adolescent Identity Formation*. 8.lpp

¹³ Feuerwerker, Y. M. *In Quest of Writer Ding Ling*. 71.lpp

konservatīvo sabiedrību un tā vietā koncentrējās uz strādnieku šķiras garu. “*Es gribēju pilnībā sevi iesaistīt tautā, būt kopā ar cilvēkiem, dalīt viņu sāras un likteni.*”¹⁴ 1931. gada 17. Janvārī, Hu Jepiņ arestēja Guomiņdaņ valdība un piesprieda nāves sodu Lunhua cietumā. Din Lin pati atzīmē, ka šis slaktiņš “*ilustrē jaunās ķīniešu literatūras definējošu īpašību; tās izaugsme ir neatdalāma no politikas.*”¹⁵ Nāves sodu brutalitāte uzkurināja protestus un noslepkavotie kļuva pazīstami kā Pieci Mocekļi 左联五烈士. 1932. gadā Din Lin pievienojās Komunistiskajai partijai 中国共产党; aktīvi veltot sevi mērķim, kura dēļ viņas vīrs zaudēja dzīvību. Pēc iestāšanās viņa kļuva par literatūras žurnāla redaktori. Rakstnieces daiļrade pakāpeniski vairāk tika balstīta uz rūpnīcu strādnieku un zemnieku stāstiem, atspoguļot streikus, nemierus un likstas.¹⁶

Ap šo laiku Din Lin satika un apprecējās Fen Da 冯达, kurš bija trīs gadus jaunāks par Din Lin. Viņš klusi ienāca rakstnieces dzīvē un arī klusi to pameta. Din Lin atzinusies, ka precības bija vairāk ērtību dēļ un viņš vairāk esot uzvedies kā brālis nevis vīrs. 1933. gada 15. maijā Din Lin, kopā ar Fen Da arestēja un ievietoja piespiedu mājās arestā. Lai gan oficiāli tas netika paziņots, Guomiņdan vēlējas, lai viņa atteiktos no Komunistiskās partijas un pielietotu savus talantus Guomiņdan mērķiem, bet rakstniece atteicās. Trīs gadus vēlāk, 1936. gada Septembrī, Din Lin veiksmīgi izbēga no ieslodzījuma (pametot Fen Da) un devās uz ziemeļrietumu Ķīnas robežu reģioniem, kur atradās Komunistiskās partijas bāze. Pēc nostāstiem, Din Lin maskējās kā Mandžūru kareivis un zirga mugurā pārvarēja nedrošo reljefu, un sasniedza patvērumu neskarta.^{17, 18}

Ierašanās Janaņ bija pagrieziena punkts Din Lin; kopš šī brīža viņa pilnīgi novērsās no Rietumu materiāla gan tematikas, gan rakstīšanas stila ziņā. Lai gan viņa turpināja rakstīt, Din Lin galvenā loma Jeņaņ bija kļūt par stabilu pamatu ap kuru risinātos literārie jautājumi. Viņa bija viena no rakstniecēm, kura atklāti aicināja literatūrai un mākslai pakļauties Mao Dzedun ideoloģijas pieprasījumiem. Līdz ar partijas jauno literatūras politiku to, rakstniekiem, ieskaitot Din Lin, nācās attiecīgi mainīties līdzīgi laikiem.¹⁹

1937. gadā konflikts starp Ķīnas Republiku un Japānas Impēriju pārauga aktīvā

¹⁴ Ding, L. My Life as a Chinese Writer. 10 – 11. lpp

¹⁵ Turpat, 11.lpp

¹⁶ Feurwerker, Y.M. In Quest of Writer Ding Ling. 71 – 72.lpp

¹⁷ Dien, D. Ding Ling and Miss Sophie's Diary: A Psychobiographical Study of Adolescent Identity Formation. 11.lpp

¹⁸ Feurwerker Y.M.. In Quest of Writer Ding Ling. 72.lpp

¹⁹ Feurwerker Y.M. Ding Ling's Fiction: Ideology and Narrative in Modern Chinese Literature. 91.lpp

karadarbībā un Din Lin organizēja ziemeļrietumu frontes servisa korpusu, kura mērķis bija apvienot cilvēkus cīņai pret Japānu izmantojot lugas un dziesmas. Viņas pieredze tika ietverta nepabeigtajā darbā “Viens Gads” 一年.

Din Lin pati vienmēr uzstājusi, ka trupai sarakstītajām lugām nepiemīt viņai vēlāmā kvalitāti. Lugas slavinājumi viņai likušies “nepatiesi”. Par spīti pašas kritikai, uzvedumi kalpoja mērķim un izraisīja plašu audiences saviļņojumu. Zemnieki esot ceļojuši vairāk nekā desmit *li* 里²⁰, lai ieraudzītu viņas trupas uzvedumus. Viens no grupas dalībniekiem bija Čeņ Min 陈明, propagandas direktors mazajai trupai. Din Lin un Čeņ Min ātri iemīlējās un apprecējās 1942. gadā, kas izraisīja nelielu skandālu vietējās aprindās, ņemot vērā, ka Čeņ Min bija gandrīz vai trīspadsmit gadus jaunāks par Din Lin.^{21, 22}

Vēlāk Din Lin kļuva par partijas žurnāla Dziejfan Dienas avīzes 解放日报²³ literatūras rubrikas redaktori. Redaktore amats pieprasīja no viņas kritiskas esejas par sabiedrību, literatūru un mākslu. To starpā bija arī pašas Din Lin eseja “Domas Par 8. Martu”. Esejā viņa pamatoja, ka neskatoties uz labāku dzīvi zem komunistiskā režīma, sievietēm tāpat bija jāizcieš pretrunas un kritika. Din Lin pamatoja, ka sievietes tiek patstāvīgi nosodītas – vai viņa apprecas vai nē, vai viņai ir bērni, vai nav, vai viņa izvēlējās palikt mājas vai, ja viņa izvēlējās turpināt karjeru. Ar līdzīgu sentimentalitāti, 1940. gadā Din Lin publicēja tematiski smago darbu “Kad Es Biju Sja Ciemā” 我在霞村的时候, kurā arī atklājās kritika par brutālo sabiedrības attieksmi pret sievietes dzīvēm. Par kritiku, Din Lin un citi laikabiedri tika apsūdzēti par vēršanos pret partiju un viņi bija piespiesti atsaukt savu “kļūdaino” viedokli. Mao Dzedun 毛泽东, 1942. gadā vērsās pret šāda veida “buržuāzijas” rakstniekiem pazīstamajā “Runas par Jeņan Forumā Literatūru un Mākslu” 在延安文艺座谈会上的讲话.

Neskatoties uz šo, kad Ķīnas Tautas Republika tika dibināta 1949. gadā, Din Lin bija viena no ievērojamākajām rakstniecēm. Ne tikai rakstniecei tika piešķirta iespēja organizēt delegācijas uz Padomju Savienību, Ungāriju un Čehoslovākiju, bet viņa arī bija Rakstnieku Sabiedrības priekšsēdētāja vietniece. Din Lin ievērojamo statusu apliecināja arī iegūtā Staļina balva literatūrā 1951. gadā. Balvu Din Lin ieguva par romānu “Saule Pār Sangan Upi” 太阳照在桑干河上, kurā viņa attēloja agrārās reformas darbību. Lai gan atšķirībā no Nobela Prēmijas, Staļina Balva gluži neaplicina rakstnieka izcilību, tā palīdz nostiprināt ievērojamu

²⁰ Li - tradicionālā ķīniešu attāluma mērvienība. 1 li ir apmēram 500 metri.

²¹ Feurwerker Y.M. In Quest of Writer Ding Ling. 72.lpp

²² Feurwerker Y.M. Ding Ling's Fiction. Ideology and Narrative in Modern Chinese Literature. 95 - 97. lpp

popularitāti.^{24, 25}

Ar 1957. gadu sākās Din Lin likstas. Viņu plaši kritizēja, saucot par “labējo” rakstnieci. Vārdi kā pārākuma apziņa, seksuālā amoralitāte, nodevīga uzvedība pret partiju plūda bez apstājas. Din Lin iepriekšējie darbi tika izķidāti un izmantoti kā pierādījumi viņas buržuāzistiskajai nostājai. Īpaši ienīsti bija “Mis Sofijas Dienasgrāmata”, “Kad Es Atrados Sja Ciemā” un “Saule Pār Sangan Upi”. “Mis Sofijas Dienasgrāmata” saprotami tika pasludināta par amorālu literatūru, un Din Lin būdama autore it kā iemiesoja Sofijas īpašības īstajā dzīvē. “Kad Es atrados Sja Ciemā” tika apvainots kā darbs, kas cildina prostitūciju. Šeit tika arī piesaukts viņas pavadītais laiks ieslodzījumā ar Guomiņdaņ spiegu (šeit domāts Čen Min). Din Lin esot nodevusi ne tikai Komunistisko partiju, bet arī pati savu šķīstību (līdzīgi kā iepriekšminētās grāmatas galvenā varone). Paradoksāli, arī komunistu reiz slavētais darbs tika pieņemts kā pierādījums Din Lin “labējai” nostājai. Viņa tika apsūdzēta

It īpaši asa kļuva kritika, kad Mao Dzedun aicināja vērsties pret “viengrāmatību”²⁶, kas pēc viņa uzskata tikai kalpoja pašam autoram, nevis tautai. Kādreiz slavētā rakstniece tagad kļuva par mērķi, kuru iznīcinot valdība varētu saglabāt “sociālistu mākslu un literatūru.” Protesti pret Din Lin sākās 6. jūnijā 1957. gadā un ilga pat līdz septembrim. Ar pamatojumu, ka viņa “pietiekami nenožēloja” Din Lin atlaida no partijas. Tikai divas desmitgades vēlāk, oficiālajā rehabilitācijas laikā, informācija par to, kas notika ar Din Lin kļuva pieejama publikai. Viņa tika nosūtīta uz darba reformas nometni Ķīnas ziemeļaustrumos, netālu no Sibīrijas robežas pie Heilundzjan upes 黑龙江^{27, 28}.

Sarkanās gvardes 红卫兵 uzplaukuma laikā viņas māja tika izvandīti un visi manuskripti, dienasgrāmatas, piezīmes tika atņemtas un sadedzinātas; viss pazaudēts uz mūžu. Ieslodzījuma laikā Din Lin piespieda strādāt manuālu darbu četrpadsmit stundas dienā. 1970. gadā viņa atgriezās Pekinā roku dzelžos, kur viņai piespieda sodu vieninieku kamerā Cjiņčen cietumā 秦城监狱. Din Lin pati apraksta šo laiku, kā “salīdzinoši klusu”.²⁹

“Es varēju lasīt Tautas Dienas avīzes³⁰ un Sarkanā Karoga³¹ izdevumus. Tajā laikā

²³ Ķīnas Komunistiskās partijas Šanhajas komitejas oficiālais dienas laikraksts dibināts 1949. gada 28. maijā

²⁴ Feurwerker, Y.M. In Quest of Writer Ding Ling. 73 – 74. lpp

²⁵ Feurwerker, Y.M. Ding Ling’s Fiction: Ideology and Narrative in Modern Chinese Literature. 113.lpp

²⁶ Viengrāmatība (*one-bookism*) – parādība, kaad rakstnieks pavada ilgu laika periodu rakstot vienu daiļdarbu

²⁷ Pazīstama arī kā Amūra

²⁸ Feurwerker Y.M. In Quest of Writer Ding Ling. 75 – 77.lpp

²⁹ Turpat, 77.lpp

³⁰ Tautas Dienas avīze (人民日报 *rénmín rìbào*) laikraksts, kas iznāk kopš Ķīnas Tautas Republikas dibināšanas. Tas

partijas saprātīgi spēki sāka pretoties “Četrinieku Bandai”. Pat cietumā es izjutu pārmaiņu. Pēc Lin Biao krišanas, ēdiens cietumā nekavējoties uzlabojās. Mēs varējām arī uzturēties ārpus kameras un aizņemties grāmatas. Tas bija šajā laikā, kad es lasījuma Marksa un Engelsa rakstus tikpat daudz cik Lu Sjun³². Tas deva man mierinājumu. Lai nezaudētu valodu, ņemot vērā, ka sarunas ar citiem bija retums, es klusiņām pie sevis citēju dzeju un dziedāju.”³³

Rakstnieci atbrīvoja 1975. gadā. Dienu pēc atbrīvošanas Din Lin uzzināja, ka viņas vīrs Čen Min arī bija ieslodzīts šajā pašā cietumā.

“1975. gadā, kad Den Sjaopin kļuva par līderi, daudzi, ieskaitot mani un Čen Min, tika atbrīvoti no cietuma. 1975. gadā es beidzot apvienojos ar Čen Min. Tajos piecos gados es nezināju, kur viņš atradās. Iespēja redzēt viens otru bija neizmērojama laime, kā arī laime atgriezties pie meitas un dēla”³⁴

Pēc atbrīvošanas viņa pavadīja trīs gadus Šansji cietumā ierobežotā brīvībā, līdz beidzot Din Lin varēja atgriezties Pekinā kā brīva sieviete. Tikai 1979. gadā, 75. gadu vecumā, Din Lin atļāva oficiālu rehabilitāciju. Līdz ar viņas daiļliteratūra pēc gadiem ilgā aizlieguma atkal bija pieejama publikā. Tajā pašā laikā, Din Lin publicēja pārrakstītu darbu, kurš tika sadedzināts Kulturālās Revolūcijas laikā. Lai samazinātu pazaudēto laiku ieslodzījumā, Din Lin aktīvi rakstīja dažādas esejas, atmiņas par draugiem un laiku ieslodzījumā. 1981. gadā Din Lin ieradās ASV, divus mēnešus pavadot Internacionālajā Rakstīšanas programmā Iovas Universitātē, kā arī pasniedzot lekcijas.³⁵

Din Lin nomira 1984. gada 4. martā, 81. gada vecumā. Savā biogrāfijā Din Lin par savu dzīvi raksta šādi:

“Tāda, lūk, ir mana dzīve – parasta. Tagad, kad ielūkojos sevī, es patiesi nevaru atrast aizvainojumu. Patiesi, esmu cietusi zaudējumus, bet partijas, tautas un valsts zaudējumi ir lielāki par manējiem. Kad satiku nelaimi, partija un cilvēki cieta man līdzi. Citi, kuri ieguldīja

uzskatāms par partijas oficiālā viedokļa atainojumu

³¹ Sarkanais Karogs (红旗 *hóngqí*) - politiskais žurnāls, kuru publicēja Ķīnas Komunistiskā partija no 1958. līdz 1988. gadam

³² Lu Sjun (鲁迅, 1881 - 1936) - ķīniešu rakstnieks, dzejnieks, tulks un literatūras kritiķis. Viens no 20. gadsimta vadošajiem ķīniešu rakstniekiem

³³ Ling D. My Life as a Chinese Writer. 13 -14. lpp

³⁴ Turpat, 14.lpp

³⁵ Feurwerker, Y.M. In Quest of Writer Ding Ling. 77.lpp

daudz vairāk revolūcijā, nekā es, cieta vairāk un smagāk. ”³⁶

1.2. Vēsturisko notikumu ietekme uz Din Lin

Din Lin dzīvoja laikā, kad pēdējā ķīniešu dinastija sabruka un to nomainīja valdība, kas ne tikai pati krasī mainījās, bet arī mainīja sabiedrību. Din Lin bija literāte un intelīģences pārstāve gadsimtā, kura laikā vērtības uzplauka un sabruka katru desmitgadi. Izmaiņas valstī ietekmē visas nozares, līdz ar to literatūras un noteikti Din Lin rakstību un raksturu, ņemot vērā viņas kvēlo vēlmi just un pārstāvēt tautu. Tādējādi, nepieciešams detalizētāk apskatīt tos vēstures notikumus, kuros rakstniece dzīvoja.

20. gadsimta sākumā vēl pastāvēja Ķīnas pēdējā dinastija – Cjin, krietni novājinātā stāvoklī. Japānas uzvara Krievijas - Japānas karā (1904–05) izraisīja sarunas par konstitūcijas nepieciešamību Ķīnā.³⁷ Desmitgadi vēlāk, 1911. gadā izcēlās Sjiņhai revolūcija 辛亥革命³⁸ un monarhija izzuda, kuru nomainīja politiski nestabila Republika. Tās sākumā atrodamas noteiktas liberālisma pazīmes, kā piemēram, brīva prese, tautas izvēlēti vietējo reģionu pārstāvji un nacionālais parlaments, kuru lielā mērā organizēja Guomiņdan 中国国民党³⁹. Tomēr jaunie revolucionāri, kurus arī vadīja Sun Jatsen 孫中山, bija nepieredzējuši valsts lietās un bez augstākās šķiras piekrišanas. Turklāt, revolucionāri pirmos Republikas gadus pavadīja nepārtrauktā cīņā ar Juaņ Šikai, kurš arī pretendēja uz varas pārņemšanu. Sāncensība sākās ar parlamenta (Nacionālās Sapulces 国会) ievēlēšanu 1912. gada Februārī. Guomiņdan ieguva lielāko daļu no balsīm un parlaments varēja dibināt patstāvīgu konstitūciju. Kad Song Jiaoren nogalināja un pierādījumi norādīja uz Juaņ Šikai izcēlās cīņa par varu. Juaņ Šikai bija izdevies iegūt aizdevumu no ārzemēm un kaut gan pret viņu tika organizēta sacelšanās, tā tika apspiesta. Juaņ piespieda parlamentu oficiāli viņu ievēlēt prezidenta amatā. Pēc uzvaras Juaņ atjaunoja provinču pārvaldes sistēmu. Katru provinci pārvaldīja militārais gubernators 都督, kā arī civilā pārvalde, kas palīdzēja katram gubernatoram kontrolēt savu armiju. Šis lēmums izveidoja pamatus, laika periodam, kas nāca pēc Juaņ nāves un galu rezultātā ritēja ilgāk nekā viņa paša valdīšanas laiks - kara kungu periods 民国军阀. Ne tikai Juaņ atjaunoja daļu no vecā laika sistēmas, bet arī viņš mēģināja atgriezt monarhiju, pasludinot sevi par Hunsjan 洪憲皇帝

³⁶ Ding, L. My Life as a Chinese Writer. 14. lpp

³⁷ Pletcher, K. The History of China. 256. lpp

³⁸ Pazīstama arī kā Ķīnas revolūcija vai 1911. gada revolūcija, Sjiņhai revolūcija, sagrava pēdējo Ķīnas impērijas dinastiju (Cjin dinastiju) un izveidoja Ķīnas Republiku

³⁹ 1911. gadā dibinātā Suņ Jatsen Nacionālistu partija

imperatoru. Bet, naidis pret monarhiju bija pietiekami skaudrs, lai nekavējoties izraisītos opozīcija. No 1915 līdz 1916. gadam norisinājās tā sauktais karš pret monarhiju 护国战争.

Kara kungu laiks 军阀时代, kas ilga no 1916 līdz 1928. gadam. Kara kungu darbība satricināja zemniekus un laukus, kamēr pilsētas un ostas turpināja ietekmēt ārzemnieki. Šie notikumi iedvesmoja nacionālistu revolūciju pret ārzemju varu, kā arī sākums no zemnieku masu mobilizēšanas.⁴⁰ Kara kungu laikā muižnieki pakāpeniski zaudēja ietekmi. Imperatora valdīšanas laikā, muižnieki bija atbildīgi par provinču stāvokli, un kā sabiedrības šķira ieņēma augstu pozīciju, bet pēc impērijas krišanas, muižnieku uzdevums vairs nebija aktuāls. Sabiedrība tika iedalīta citās kategorijās. Pastāvēja strādnieku šķira un jauna vidusšķira, kura sastāvēja no tirgotājiem, baņķieriem un studentiem. Cilvēki, kuri reiz piederēja muižnieku šķirai un vairs nesekoja ģimenes tradīcijām vai nu ideoloģisku, vai nu praktisku iemeslu dēļ.⁴¹ Būdami jauni un ietekmīgi, studenti izvēlējās sekot modernajām Rietumu idejām. Šeit var arī pieminēt arī trešo šķiru – maza kopiena, kura radās no pirmajiem kapitālistu darbībām Šanhajā.⁴²

Politika nebija vienīgā, kura krasi mainījās. Kultūras ziņā tika pieredzēta ievērojama pārmaiņa no tradicionālām vērtībām un domāšanu uz modernismu. Modernisms 20. gados kļuva par sinonīmu Rietumu kultūrai, kas masveidā ieplūda Ķīnā ar ideoloģiju, literatūras un rakstības palīdzību. Kad vecais valdīšanas veids izira 1911. gadā līdz ar to pazuda Ķīnai raksturīgais Konfuciānisma skatupunkts. Bez tam, daudzi jaunās inteliģences pārstāvji uzskatīja, ka tieši Konfūcijam piemītošā domāšana bija Ķīnas likstu pamats.⁴³ Ne tikai Konfuciānisma domāšanas pamatā cilvēki nebija radīti vienlīdzīgi, ar monarhijas pārvaldi, bet arī tradicionālā ģimenes sistēma vairs nebija pieņemama.⁴⁴

Izveidojās tā sauktā Jaunās Kultūras kustība 新文化运动, kas kalpoja kā atbilde Republikas vispārējai nespējai atrast risinājumu sabiedrības problēmām. Vēsturnieki lielākoties mēdz ierobežot šo kustību laika periodā no 1915. līdz 1923. gadam⁴⁵. Daži (kā Hu Ši, Bendžamins Švartzs, Vera Švarca) uzskata, ka kustība pirmām kārtām kalpoja kā ķīniešu renesanse, revolucionizējot literāro un intelektuālo apziņu, turpretī citi (kā Mao Dzedun)

⁴⁰ Fairbank J.K., Goldman M. China: A New History. 252 – 255. lpp

⁴¹ Kā Din Lin gadījumā, ģimene zaudēja statusu un finansiālo stabilitāti

⁴² Eberhard W. A History of China. 331. lpp.

⁴³ Fairbank J.K., Goldman, M. China: A New History. 264. lpp

⁴⁴ Eberhard W. A History of China. 332. lpp

⁴⁵ Laika iedalījums šeit jāuztver subjektīvi, jo diezgan bieži Jaunā Kultūras kustība tiek sinonīmi lietota ar Ceturtā maija kustību, kas sākās vēlāk. Dažreiz abas šīs kustības uzskatītas kā vienlīdzīgas, tādēļ arī laika posma iedalījums atkarīgs no vēsturnieku personīgās nostājas. Izmantotajos avotos abas kustības pasniegtas kā divi atšķirīgi notikumi. Balstoties uz tiem bakalaura autore izvēlējās notikumus neapvienot

apgalvo, ka kustības darbība kalpoja par labu politiskiem mērķiem, kā arī radīja pamatu ķīnieši komunisma izveidei. Argumentam arī pastāv trešā nostāja (kā Cedzun Džou, Josefs Čen), ka tā bija daudzslāņu kustība, kuras kulturālais skepticisms noveda līdz politiskajam radikālismam.⁴⁶

Par spīti uzskatu daudzveidībai, nenoliedzams ir fakts, ka šī kustība aktīvi strādāja pret tradicionālo tautas viedokli. Viens no pirmajiem vecās domāšanas elementiem pret kuru šī kustība vērsās bija rakstība. Viena no Senķīniešu valodas īpašībām ir vārdu sarežģītība, proti, vienai ķīnzīmei var būt vairākas nozīmes un tekstu izpratne jābalsta uz kontekstu. Darbu konteksts veidojas uz valsts un rakstnieka vēstures pamatam, citiem klasiskajiem tekstiem un simboliku. Īsumā, lai izprastu klasiskos tekstus bija nepieciešamas apjomīgas zināšanas, kas zemākstāvošām šķirām nebija pieejamas. Klasiskā rakstība 文言文 tika atzīta par nederīgu mūsdienu pasaulē. Ikdienas sarunvaloda rakstītā formā pakāpeniski centās nomainīt veco formu, vieglai sapratnei visiem un tiek uzskatīts kā pirmais solis literatūras revolūcijā. Jauno rakstības stilu nodēvēja par Baihua 白话.⁴⁷

Hu Ši 胡适, literārās revolūcijas idejas autors un iniciators, izcēla astoņas galvenās pazīmes, kuras mūsdienīgai literatūrai jāievēro:

1. Rakstu darbam jābūt saturiskam un jēgpilnam;
2. Nevajag imitēt senos rakstu darbus;
3. Uzsvars jāliek uz rakstīšanas tehniku;
4. Neraksti, ka esi slimis vai bēdīgs, ja patiesībā tā nejūties;
5. Likvidē banālu un formālu valodu;
6. Neizmanto atsauces uz klasiku;
7. Neizmanto paralēlisma uzbūvi teikumos;
8. Neizmanto vulgāras, tautā lietotas valodas.”⁴⁸

Čen Dušjiu 陈独秀 aktīvi atbalstīja šādu priekšlikumu un kopā ar Hu Ši abi noliedza Ķīniešu literatūras fundamentālo teoriju, kura ir, ka kvalitatīvai literatūrai sevī jāiemiešo vai Dao, vai Konfūcija principus. Tā vietā Čen piedāvāja rakstniekiem vairāk piemērot tā laika Eiropas literatūras reālisma stilu, kas varētu pienācīgi attēlot dzīves problēmas. Priekšlikums izrādījās veiksmīgs, jo 1920. gada martā Izglītības ministrija Pekinā nolēma, ka mācību grāmatas nepieciešams sastādīt sarunvalodā un gada laikā tā kļuva par likumīgi atzītu valsts

⁴⁶ Cheng, L. Encyclopedia of China. 1586.lpp

⁴⁷ Fairbank, J.K., Goldman, M. China: A New History. 266. lpp

⁴⁸ Denton, K. Modern Chinese Literary Thought: Writings on Literature, 1893-1945. 123 – 124. lpp

valodu.⁴⁹

Kad 1919. gada 4. maijā notika protests pret Versaļas līguma sekām uz Ķīnu⁵⁰, parādījās jauna kustība – Ceturtā maija kustība. Tā bija politiska kustība, kuras atbalstītāji un veidotāji bija studenti. Neskatoties uz politisko mērķi, kustība arī iekļāva izglītības nozari. Kad studenti pirmajā demonstrācijā tika apcietināti, tas izraisīja tikai vairāk streikus un Japānas preču boikotēšanu. Lielākā daļa no protestētājiem izpauda viedokļus izdevumā Jaunā Jaunatne 新青年, kuru dibināja Čen Dusjiu 1915. gadā. Izdevums bija izteikti progresīvs, vērsts pret monarhiju, Konfuciānismu un vecajām tradīcijām.⁵¹ Jaunieši arī turpināja iebilst pret ierobežojošām ģimenes attiecībām un individuālisma ierobežošanu, tajā skaitā arī seksuālās brīvības apspiešanu. Populārs literatūrā kļuva dienasgrāmatu stils – daiļdarbs, kurā neslēpti aprakstīts, galveno varoņu domas izmantojot sarunvalodas stilu. Daļa no Ceturtā maija kustības aktīvistiem neslēpās no Čen politikas un cerēja radīt valdību, kas apvienotu Ķīnu un atrisinātu sabiedrības problēmas. Tādējādi radās divas grupas - akadēmiķi kā Hu Ši un politiskie aktīvistu kā Čen Dusjiu, kuri izveidoja Ķīnas Komunistisko partiju 中国共产党. Ar propagandas palīdzību izdevumos, daiļradē, tulkojumus un studiju grupās, ķīniešu komunisms ātri nodibināja sevi kā “darbības ideoloģija”.⁵²

1925. gada 30. maijā Šanhajā atklāja uguni uz protestētājiem. Slaktiņš izraisīja plašus protestus valsts mērogā, kā arī pagarinātus boikotus. Izraisītā publikas atbilde tika nosaukta par Trīsdesmitā maija kustību 五卅运动. Kustība sevī ietvēra padziļinātu vispārēju nepatiku pret ārzemju spēkiem, it īpaši pret britiem, kuri bija iesaistīti oriģinālajā slaktiņā. Šī kustība un tautas noskaņojums popularizēja ķīniešu nacionālisma idejas. Divus gadus vēlāk, 1927. gadā, Komunistiskā partija sacēlās pret Guomiņdan valdību Vuhaņas provincē, sākot pilsoņu karu, kas ilga līdz pat 1949. gadam.⁵³ Tomēr, 1936. gadā partijas izveidoja nestabilu pamieru, gaidot atkārtotu karu ar Japānu. Spriedze starp Ķīnu un Japānu ilga jau vairākas desmitgades, un tā sasniedza atklātu karadarbību 1937. gadā. Otrais Ķīnas – Japānas karš ilga astoņus gadus, līdz 1945. gadam, kad Japāna kapitulēja. Katrai partijai bija sava cīņas stratēģija. Komunisti izmantoja partizānu metodes, proti, nelielas kaujinieku grupas izmanto mobilās militārās taktikas kā uzbrukumus un reidus, lai cīnītos pret lielāku un mazāk mobilu armiju. Komunisti

⁴⁹ Cheng, L. Encyclopedia of China. 1590.lpp

⁵⁰ Versaļas miera līgums bija starp Antantes valstīm un Vāciju pēc Pirmā pasaules kara. Saskaņā ar līgumu Japānai atļāva pārvaldīt teritorijas Šandun provincē.

⁵¹ Eberhard, W. A History of China. 333 – 334. lpp

⁵² Fairbank, J.K., Goldman, M. China: A New History. 275 – 276. lpp

⁵³ Fairbank, J.K., Goldman, M. China: A New History. 283. lpp

arī mēģināja iefiltrēties Nacionālistu teritorijās, kuri savukārt uzmanīgi sargāja šīs robežas, lai Komunistiskā partija neklūtu pārāk varena.⁵⁴

Ap šo laiku arī notika Ķīnas pirmā masu kultūras diskusija. Debašu sākumu var izsekot līdz 1931. gadam, kad japāņi pirmo reizi iebruka Ķīnā. Debates notika divās dažādās jomās - gan ģeogrāfiski, gan politiski. Daļa notika lielās pilsētās, piemēram, Šanhajā un Pekinā, kurās jau izplatījās japāņu valoda, bet dzīvoja lielākā daļa Ķīnas rakstnieku un mākslinieku. Debates notika arī Jeņāņ, attālā kalnu apvidū, kas bija Ķīnas Komunistiskās partijas galvenā mītne no 1930. gadu beigām līdz 1940. gadu beigām. Debates Jeņāņ galvenokārt noritēja starp "marksisma rakstniekiem" un "buržuāziskajiem rakstniekiem" komunistiskajā partijā. Tomēr galvenie jautājumi, kas tika apspriesti abās jomās, būtībā bija vienādi:

1. Ko būtu jādara rakstniekiem un māksliniekiem, kad valstī noticis iebrukums?
2. Kāda veida "jaunajai kultūrai" rakstniekiem un māksliniekiem vajadzētu pārstāvēt?
3. Vai rakstniekiem un māksliniekiem ir tīši jāizmanto kultūra, lai kalpotu noteikta veida / līmeņa cilvēkiem?
4. Vai rakstnieki un mākslinieki debatē "augsto" kultūru, lai atbilstu masu kritērijiem, lai mobilizētu masu?

Mao Dzedun, toreizējais Ķīnas komunistiskās partijas priekšsēdētājs, kā arī marksisma domātājs un teorētiķis, ne tikai aktīvi piedalījās debatēs, bet arī paziņoja dažus principus rakstniekiem un māksliniekiem, tādējādi vadot debates. Jau 1920. gadu beigās Mao pievērsa lielu uzmanību kultūras jautājumiem. Vienā no viņa rakstiem, kas runā par Ķīnas sabiedrību, viņš norādīja, ka "Ķīnā 90% cilvēkiem nav kultūras vai izglītības, un lielākā daļa no tiem ir zemnieki". 1940. gadā Mao publicēja rakstu, kurā pirmo reizi sistemātiski aprakstīja savu „jaunās demokrātiskās kultūras” plānu. Mao paziņoja, ka kultūra ir konkrētas sabiedrības politikas un ekonomikas ideoloģiskais atspoguļojums. Saskaņā ar Mao, pašreizējā kultūra bija imperiālistiskās kultūras un daļēji feodālās kultūras kombinācija, jo tā atspoguļoja imperiālisma un feodālisma politisko un ekonomisko kontroli, kas aizstāvēja vecās ideoloģijas un iebilda pret jaunām ideoloģijām. Acīmredzami, Mao kultūras teorija ir iespaidojusies no marksisma kultūras teorijām, kuras kultūru klases sabiedrībā uzskata par ideoloģisku valsts aparātu.⁵⁵

Attiecībā uz kultūras mērķi, Mao uzsvēra, ka kultūrai vajadzētu piederēt cilvēkiem un

⁵⁴ Eberhard, W. A History of China. 351 – 352.lpp

⁵⁵ Hong, J. Mao Zedong's Cultural Theory and China's Three Mass-Culture Debates: A Tentative Study of Culture, Society and Politics. 88 – 92.lpp

"vajadzētu kalpot to darba ņēmēju un zemnieku, kas veido vairāk nekā 90 procentus no valsts iedzīvotājiem". Divus gadus vēlāk 1942. gadā Mao izteica plaši pazīstamās runas, kas kopumā pazīstamas kā "Runas Par Jeņņ Forumu Literatūru un Mākslu". Forums ilga trīs nedēļas. Tā beigās Mao tika uzaicināts runāt, un viņa saruna praktiski kļuva par secinājumu masu kultūras debatēm. Pusgadsimtu Mao "Runas par Jeņņ Forumu Literatūru un Mākslu" tika uzskatītas par pamatu ķīniešu stilā veidotā marksisma kultūras teorijai. Šajās runās Mao ne tikai atkārtoja dažus būtiskus marksistu kultūras teorijas viedokļus, bet arī uzsāka savu ķīniešu stila marksisma kultūras teoriju, kas pievērš lielu uzmanību valsts sociālajām problēmām. Vēlreiz uzsverot jaunās masu kultūras nozīmi, mērķi un raksturu, Mao izstrādāja arī viņa piedāvātās jaunās masu kultūras saturu, formas, līdzekļus un daudzus citus aspektus. Pēc vairāku gadu argumentiem pirmā masu kultūras diskusija tika pabeigta ar Mao "Runas par Jeņņ Forumu Literatūru un Mākslu" Turpmākajos gados Mao masu kultūras teorijas un partijas kultūras politikas principos tika izvirzīts mērķis - izveidot jaunu demokrātisku masu kultūru.⁵⁶

Pilsoņu kara beigās, Guomiņdan partija bija pamatīgi novājināta un zaudējusi militāro pārsvaru un korupcijas dēļ arī tautas piekrišanu pameta Ķīnu, dodoties uz Taivānu. Bez konkurences Komunistiskā partija nodibināja Ķīnas Tautas Republiku 1949. gadā.⁵⁷ Pirmie Republikas gadi tika veltīti administrācijai un attīstībai. Iedvesmoti no Padomju Savienības ekonomiskā modeļa, Ķīnas Tautas Republika pārņēma to. Zemkopība tika kolektivizēta, nodokļi – centralizēti. Armija tika izvērsta uz dienvidiem un dienvidrietumiem, kur seši militāri administratīvi reģioni tika nodibināti. Šie reģioni ilga līdz 1954. gadam. 1950. gadā valdība pasludināja agrāro reformu; zemi vajadzēja atņemt no tās oficiālajiem īpašniekiem un pārdalīt nabadzīgo zemnieku vidū. Līdz ar reformas iestāšanos, agrārā sabiedrība tika iedalīta piecās kategorijās – zemes īpašniekos, pārtikušajos zemniekos, vidusslāņa zemniekos (zemniekiem, kuriem piederēja zeme, bet viņi nenoalgoja citus), nabadzīgajos zemniekos un noalgotajos zemniekos. Kaut gan teorētiski, valdība atļāva zemes īpašniekiem paturēt savu zemes daļu, realitātē vietējās sanāksmēs zemes īpašnieki tika asi kritizēti un bieži arī kļuva par vardarbības upuriem. Gan zemes īpašnieki, gan bagātie zemnieki piedzīvoja nenovēršamus finansiālus zaudējumus un nereti pēc šāda veida sanāksmēm tika nošauti pēc īsas publiskas tiesas. 1922. gadā pirmā agrārā reforma tika pabeigta. Ekonomiskā ziņā, valdības galvenais uzdevums bija samazināt augošo inflāciju, pārņemot bankas un īpašumus. Metodes izrādījās veiksmīgas, inflācija nokritās par 15% un Ķīnas stāvoklis uzlabojās. Lielākā daļa tautas bija izglābta no bada,

⁵⁶ Hong, J. Mao Zedong's Cultural Theory and China's Three Mass-Culture Debates: A Tentative Study of Culture, Society and Politics. 88 – 92.lpp

ārzemju spēki vairs nevaldīja pār Ķīnu, sievietēm tika piešķirtas tiesības. 1951. un 1952. gados notika tā sauktās “pret” kampaņas. Mao Dzedun atbalstītas reformas kas bija mērķētas uz korupcijas, birokrātijas, kukuļošanas novēršanu.^{58,59}

1954. gadā valsts konstitūcija tika pieņemta. Konstitūcijas fundamentālais pamats gūlās uz Padomju Savienības 1963. gada konstitūciju. Pēc valdības oficiālas stiprināšanas, sākās jaunas reformas visos valsts sektoros.⁶⁰ Kamēr lauksaimniecība tika intensīvi kolektivizēta, izglītība tika ideoloģiski pārkārtota. Viena no šī laika īpašībām, bija personības kults ap Mao. Inteligences pārstāvjiem nācās pakļauties Mao un viņa ideoloģijai. Mācību materiāli, plāni un grāmatas tika kontrolētas, lai tikai “pareizā” informācija būtu pieejama. Jau 1952. gadā tika dibināta Augstākās Izglītības ministrija, kura izlaida pārtulkotus Padomju Savienības mācību materiālus.⁶¹

1957. gadā Mao Dzedun maldīgi mudināja inteligences pārstāvjus brīvi apspriest režīma darbību. Pēc viņa runas, rakstnieki un profesori sāka kritizēt režīma sekas un darbību, domādami, ka viedokļu nesaskaņas palīdzēs risināt esošās problēmas. Tomēr, Simts Puķu kustība 百花齊放 tika spēji apstādināta un tās vietā stājās tā sauktā Pret Labējo kampaņa 反右运动. Kampaņa ilga divus gadus, līdz 1959. gadam. Apsūdzēto skaits tiek novērtēts kā 500 000. Termins “labējais” tajā laikā tika definēts ļoti subjektīvi, kā arī dotie pierādījumi vainai. Rakstnieku gadījumā viens teikums bez konteksta varēja kalpot kā apliecinājums viņu piekrišanai kapitālismam. Vismazākās konflikts un šaubas par partijas rīcībām varēja izsaukt apsūdzību, ka dotais cilvēks bija “sarkans ārpusē, balts iekšpusē”. Dažiem tika uzlikts mājas arests, citi tika aizsūtīti uz darba nometnēm, kur viņi tika ideoloģiski pārmācīti. Kopumā galvenais nosodījums nenāca armijas formās, bet tautas aklajā naidā.⁶²

Tajā pašā laikā Mao uzmanība vairāk tika veltītā ekonomiskai attīstībai. 1958. gada sākumā Mao sniedza runu, kuras galvenais sauklis bija “*ej pamatīgi, mērķē augstu*”, kas signalizēja viņa jaunās ambīcijas. Tās iekļāva modernās infrastruktūras attīstības paātrināšanu, kā arī solījumus, ka Ķīna pārspēs Angliju tērauda ražošanā piecpadsmit gados un Ameriku graudu ražošanā trīsdesmit gados. Periods no 1958 līdz 1962. gadam pazīstams kā Lielais Lēciens uz Priekšu 大跃进. Mao reformas izrādījās neefektīvas un mērķi - nereālistiski. Valsts

⁵⁷ Eberhard, W. A History of China. 351 – 352.lpp

⁵⁸ Fairbank, J.K.,Goldman, M. China: A New History. 350. lpp

⁵⁹ Hsu, I. The Rise of Modern China. 653.lpp

⁶⁰ Fairbank, J.K.,Goldman, M. China: A New History 352. lpp

⁶¹ Turpat, 361 – 362. lpp

⁶² Fairbank, J.K.,Goldman, M. China: A New History. 365. lpp

iekrita pagrimumā un badā. Mao Dzedun bija profesionāls revolucionārs un ticēja, ka tautas masa spēj pārvarēt jebkāds veida grūtības. Piesardzīgi plānotāji un birokrāti, kuri nepiekrita nostādīto rezultātu sasniedzamībai nebija revolūcijas garā, tādēļ tie tika ignorēti. Ķīnā komūnas⁶³ tika veidotas no mazu kolektīvu apvienojumiem. Jau iepriekšējos gados, komūnām bija grūti sagādāt pietiekami daudz pārtikas, lai attiecīgi pabarotu valsti, bet tagad mērķis bija vēl augstāks. Lielais Lēciens pieprasīja, lai komūnas būtu daļēji industrializētas. Kopienām tika uzdots ražot tēraudu, bet lēto darbarīku un zināšanu trūkuma dēļ, cilvēki ražoja čugunu. Daļējā industrializācija sagādāja tikai zaudētus līdzekļus, darbaspēku un laiku.⁶⁴ Mao kļuva pakāpeniski neiecietīgs pret jebkādu kritiku gan pret sevi, gan pret savām idejām, un jau 1959. gadā Mao administrācija izplatīja pārspīlētus veiksmes rezultātus. Balstoties uz neeksistējošiem rezultātiem, cilvēki tika pārstrādāti laukos, kuru graudi sapuva. Nespējīgi pabarot ne sevi, ne citus, bads sāka iestāties. Nomirušo skaits vēlāk tiek minēts no piecpadsmit līdz divdesmit miljoniem. Visvairāk cieta zemnieki un lauku reģioni. Ministri sāka protestēt pret reformu un Mao, jau atteicies no Ķīnas Tautas Republikas priekšsēdētāja amata 1959. gadā, atsvešinājās no politiskās skatuves. Paziņojot, ka “buržuāzijas elementi ir iefiltrējušies Komunistiskajā Partijā” viņš sāka darboties slepeni.⁶⁵

1966. gadā sākās Kultūras Revolūcija 文化大革命 īsi skaidrojot armijas un sabiedrības "tīrīšanas" kampaņa. Tomēr tā arī kalpoja kā kārtējais mēģinājums Mao varas nostiprināšanai. Mao Dzedun darbības pamatā konstantas ir divas idejas: šķiru cīņa, kas turpinājās jau nodibinātā sociālistiskā valstī un vislielākais spēks piemīt Ķīnas studentiem, kurus viņš varētu sakūdīt pret jebko ar pareizajiem saukļiem. Mao uzskatīja, ka Kultūras Revolūcija ir absolūti nepieciešami pētot sev nevēlamo sabiedrības situāciju. Pirmkārt, partijas biedri vairs nevēlējās uzturēt revolūcijas garu un sāka koncentrēties uz materiālajiem apstākļiem un finansiālajām privilēģijām. Otrkārt, revolucionārais izaicinājumu bija samazinājies jauniešu vidū, kuru Mao vainoja uz izglītības sistēmas vispārējo vājumu. Treškārt, literatūras un mākslas aprindas arī vairs spilgti nepārstāvēja sociālistisko garu. 1962. gadā Mao izveidoja sociālistiskās izglītības kustību 社会主义教育运动, tomēr lielākā daļa uztvēra šo kustību par paciešamu apgrūtinājumu.

66

Personības kults ap Mao sasniedza jaunus augstumus Kultūras Revolūcijas sākumā un

⁶³ Komūna (*commune*) - cilvēku grupa, kura savstarpēji dala īpašumu un pienākumus

⁶⁴ Karl, R. Mao Zedong and China in the Twentieth-Century World. 102 – 103.lpp

⁶⁵ Turpat, 106 – 109.lpp

⁶⁶ Hsu, I. The Rise of Modern China. 695

arī bija viens no galvenajiem eksistences iemesliem. Tā mudināja cilvēku masas uz lielākoties nepamatotu vardarbību un neiecietību. Kā piemērs kalpotu Sarkanā Gvarde 红卫兵, paramilitāra studentu organizācija, kuras darbību Mao personīgi atbalstīja. Viena no pirmajām Sarkanās Gvardes cīņas metodēm bija tā sauktie “Lielie Plakāti” 大字报, kuros tika izteikti vietējas publikas paziņojumi, satīra, dažreiz debates un jautājumi. Vēlāk plakātiem pievienojās Sarkanās Gvardes žurnāli un avīzes. Kaut gan Sarkanā Gvarde oficiāli rīkojās politisku iemeslu dēļ, Kultūras Revolūcija bija arī savā ziņā personiskā revolūcija. 1966. gadā Ķīnas dzelzceļa sistēma atļāva Sarkanajiem Gvardiem brīvi pārvietoties ar vilcieniem, lai “veicinātu revolucionāro pieredžu apmaiņu”. Daudziem studentiem tagad piemita ceļošanas brīvība, kas iepriekšējos gados vai nu bija ierobežota, vai neeksistējoša. Sarkanās Gvardes galvenie upuri neapšaubāmi bija rakstnieki, mākslinieki, dzejnieki un intelīģences pārstāji. Kultūras Revolūcijas priekšvakarā, Mao apsūdzēja Kultūras ministriju, ka tā kļuvusi “par mūmiju ministriju”. Šajā kontekstā mūmijas bija vecais Ķīnas mantojums, radies pirms sociālisma laika. Tādēļ arī radās šī fanātiskā vecās kultūras iznīcināšana jeb cīņa pret “četriem vecajiem” 四旧 – veco kultūru, vecajām paražām, vecajām idejām, vecajām metodēm.⁶⁷ Atskatoties atpakaļ, revolūcijas panākumi nebija spilgti. Kaut gan Mao atjaunoja politisko varu, lielā mērā atbrīvojoties no galvenajiem pretiniekiem Liu Šaoči 刘少奇 un Den Sjaopin, valsts atradās uz bankrota sliekšņa un kārtējo reizi sabiedrība bija izjaukta, pilsoņi apspiesti un novesti līdz galējai izmisuma robežai.⁶⁸

Kad Liņ Biao, paredzētais Komunistiskās partijas priekšsēdētāja vietnieks, nomira 1971. gadā, Mao vairs nebija sekotāja, kas pārņemtu viņa amatu. Tomēr, Mao sieva, Dzjan Cjin 江青 statuss tika stiprināts pēc Liņ nāves, it īpaši, kad Mao veselība pakāpeniski pasliktinājās. Viņa apvienojās ar Van Hunveņ 王洪文, priekšsēdētāja vietnieks Liņ Biao vietā, un Džan Čunčjao 张春桥 un Jao Veņjuan 姚文元. Kopā viņi nodibināja politisku klikši vēlāk nosauktu par *Četrinieku Bandu* 四人帮. Laikam ejot uz priekšu, Mao veselība tikai pasliktinājās, tādēļ tika izlemts atjaunot sakarus ar Den Sjaopin 1973. gadā un kurš vēlāk tika nosaukts kā Džou Eņlai pēctecis. Dzjan Cjin iebilda pret Den Sjaopin, saucot viņu par “labējo”. Redzot, kā revolūcija izgaist, Dzjan Cjin un pārējā Četrinieku Banda mēģināja to atjaunot izveidojot “Apsūdzot Liņ (Biao), apsūdzi Konfūciju!” 批林批孔运动 kampaņu. Kampaņa sākās jau 1973. gada augustā

⁶⁷ Kraus, R. The Cultural Revolution: A Very Short Introduction. 35;43 lpp

⁶⁸ Hsu, I. The Rise of Modern China. 703. lpp

un kalpoja kā pretestība pret birokrātijas atjaunošanu, kuru pārstāvēja Den Sjiaopin. Liņ savukārt tika attēlots kā derdzīgās Konfūcija mācības mantinieks, kas tikai izlikās par Marksistu, lai varētu saindēt Ķīnas politiku. 1976. gada 9. septembrī ar Mao nāvi, Dzjan Cjin darbība kļuva neefektīva. 1976. gada 6. oktobrī Dzjan un viņas līdzdalībnieki tika arestēti. Visiem četriem tika piešķirta publiska tiesa. Grupas arests pārstāvēja oficiālas Kultūras Revolūcijas beigas. Birokrācija atgriezās, cilvēki apcietināti revolūcijas laikā tika atbrīvoti, lielākā daļa no kuriem arī tika oficiāli rehabilitēti. Četrinieku Bandas laikā aktīvā propaganda un līdz ar to daiļrades aizliegšana tika atcelta.⁶⁹

⁶⁹ Karl, R. Mao Zedong and China in the Twentieth-Century World. 157 – 160.lpp

2. IDENTITĀTES FORMULĒJUMS DARBĀ “MIS SOFIJAS DIENASGRĀMATA”

2.1. Identitātes ideāls sabiedrībā

2.1.1. Identitātes problemātika Ceturtā maija kustības laikā

Saskaņā ar psihologu Karlu Rodžersu⁷⁰, personība sastāv no īsta un ideālā es. Patiesais pats ir tas, kas cilvēks realitātē ir, kamēr ideālais pats ir tā persona, kuru kāds vēlas būt. Ideālais “es” ir jebkuras lietas ideāla versija, kas izveidota no tā, kas tiek mācīts, no dzīves pieredzes un no sabiedrības prasībām.⁷¹ Šajā gadījumā sabiedrības ideālais “es” referē uz to ideālu, kas balstīts uz sabiedrības kopējām zināšanām, iespaidiem, ideoloģijām un kultūras maiņām. Īsāk skaidrojot, sabiedrības ideālais “es” šajā darbā funkcionē kā simbols perfektam cilvēkam, ko kāda sabiedrības daļa vienojusies kā par derīgu piemēru citiem.

Ķīniešu kultūra no Rietuma skatpunkta vienmēr tikusi raksturota kā kultūra, kas orientēta uz sabiedrības pienākumu izpildi, nevis individuālo brīvību. Individuālisms kā koncepts pastāvējis jau ilgu laiku Ķīnā, bet tieši 20. gadsimtā, Ceturtā maija kustības laikā, tas ieguva iepriekš nepievērstu uzmanību.⁷² Tomēr individuālisma problemātika izpaudās definīciju dažādībā un neviennozīmīgajos uzskatos par tā ietekmi uz sabiedrību, kā arī šķietamā nesavienojamība ar sociālisma idejām.

Fakts, ka jaunās idejas konfliktēja ar tradicionālajiem uzskatiem ir nenoliedzams. Čen Dusjiu, agrīnajās kustības dienās aktīvi aizstāvēja “individuālisma garu” un bieži savos darbos uzsvēra kontrastu starp Rietumu individuālistisko un ķīniešu kopistisko domāšanu, kā arī kādos apstākļos abas sabiedrības dzīvoja. Līdzīgi domāja arī Hu Ši, kurš uzskatīja, ka indivīdu apspiešana kļuvusi par daļu no ķīniešu kultūras tradīcijām, it īpaši saistībā ar ģimenes kultūru.⁷³ Šī laika vārdnīcas asociē individuālismu ar egoismu. Jeņ Huicjiņ 颜惠庆⁷⁴ vārdnīca, kas izdota 1921. gadā, pirmā definīcija piešķirta angļu vārdam “individuālisms” ir “patmīlība”.⁷⁵

Kā apgalvojis Jaroslavs Prušeks⁷⁶ grāmatā “Lirika un Eposs: Modernās Ķīniešu Literatūras analīze”:

⁷⁰ Karls Rodžerss (*Carl Rogers*; 1902 - 1987) - Amerikāņu psihologs un humanistiskās pieejas (uz klientu orientētas pieejas) psiholoģijā dibinātājs

⁷¹ Ideal Self // <https://www.alleydog.com/glossary/definition.php?term=Ideal+Self/> (skat 13.05.2019)

⁷² Haapanen, J. *Adaption to World Trends: A Rereading of the May Fourth Movement Radicalization*. 193. lpp

⁷³ Turpat. 195. lpp

⁷⁴ Jeņ Hjuicjiņ (颜惠庆, 1877 -1950) ministrs un Ķīnas Republikas prezidents 1926. gadā

⁷⁵ Haapanen, J. *Adaption to World Trends: A Rereading of the May Fourth Movement Radicalization*. 194. lpp

⁷⁶ Jaroslavs Prušeks (*Jaroslav Průšek*, 1906 -1980) - čehu sinologs un Prāgas Sinoloģijas skolas dibinātājs

“Nav šaubu, ka subjektīvisms un individuālisms, sapārots ar pesimismu un patiku pret dzīves tragēdiju, kā arī dumpinieckisku noslieci un pat tendenci uz paš – iznīcināšanu, ir vienas no izteismīgākajām Ceurtā maija kustības literatūras īpašībām.”⁷⁷

Lidija Liu darbā “Translingvinistiskā Prakse: Literatūra, Nacionālā Kultūra un Tulkotā Modernitāte - Ķīna, 1900 - 1937.”⁷⁸ novēro, ka tādi termini kā “individuālisms” un “subjektīvisms” attiecībā uz Ķīnu, no mūsdienu perspektīvas, jālieto ar kritisku prātu, jo, kā jau minēts iepriekš, Ķīnas vēstures gaitā identitātes jēdziens nav nedz viennozīmīgi definēts, nedz lietots. Oksfordas Angļu valodas vārdnīcā subjektivitāte tiek vispirms definēta kā “subjektīvas apziņas, pieredzes u.t.t. kvalitāte vai stāvoklis”. Otrā definīcija ir sadalīta kā “apziņa par savu stāvokli un rīcību” un “būtne, kas apzinās”. Trešā definīcija tiek iedalīta divās apakšgrupās – a) “literatūras vai mākslas kvalitāte, kas ir atkarīga no mākslinieka personības vai individualitātes izpausmes; mākslinieku individualitāte, kas izteikta viņu darbā” un b) “Stāvoklis, kurā vērotājs piedzīvo un novērtē situāciju galvenokārt vai vienīgi caur sava prāta vai individualitātes mediju; nosacījums, ka jebkuru vada personīgās jūtas, domas un bažas u.t.t.”⁷⁹

Saprotami, ka dažādas domu versijas par identitāti un brīvību izraisīja atšķirīgas reakcijas. Tā sauktajai kapitālistiskajai brīvībai parasti piemita negatīvas asociācijas, jo tā atsaucās uz brīvību, kas piešķirta privilīģētiem indivīdiem sabiedrībā. Turpretī, “īstā brīvība” tika saistīta ar ideju par sabiedrības pārmaiņām, kas atbrīvotu visas sabiedrības slāņus. Jaunās Kultūras kustības laikā daudzi uzskatīja, ka reformas jāsāk no katra indivīda atsevišķi. Tad parādījās arguments, ka sabiedrība var mainīties, tikai, ja vispirms mainās tie parametri, kas diktē indivīdu dzīves (šeit domāta valoda), un identitāte un individuālisms šajā gadījumā tika pasniegti citā gaismā, proti, ka šie termini traucē sasniegt “īstas pārmaiņas”. Par šo problēmu izvirzījās divas domu puses. Vieni, kas uzskatīja, ka valsts struktūras nopietni apdraud indivīdu iespējas. Šeit domāts, ka sašaurinot individuālismu apspiež progresa un inovāciju iespēju. Otrā argumenta pusē atradās tie, kas atbalsta ideju, ka sabiedrībai un līdz ar to valdībai un citām apvienībām jāiegūst lielāka loma pašreizējās situācijas uzlabošanai. Abi skatupunkti, gan atbalstošie, gan noliedzošie, pret indivīdu un individuālismu parādījās Ceturtā maija kustības publikācijās.⁸⁰

⁷⁷ Shuangting, X. The Problematic Formation of the Modern Self in Lu Xun's "In Memoriam" and Ding Ling's "Miss Sophia's Diary". 4.lpp

⁷⁸ Liu, L. Translingual Practice: Literature, National Culture, and Translated Modernity—China, 1900-1937. 77 - 78. lpp

⁷⁹ Shuangting, X. The Problematic Formation of the Modern Self in Lu Xun's "In Memoriam" and Ding Ling's "Miss Sophia's Diary". 5 - 6. lpp

⁸⁰ Haapanen, J. Adaption to World Trends: A Rereading of the May Fourth Movement Radicalization. 194. lpp

Džou Džanžen arī argumentēja, ka sociālisma reformu garam nepieciešams individuālisms, lai uzsāktu jebkādu darbību.⁸⁴

2.1.2. “Jaunās Sievietes” identitāte

Termins “Jaunā Sieviete” 20. gadsimta Ķīnā tika iepazīstināts 1918. gadā “Jaunās Jaunatnes” rakstā par amerikāņu sievietēm. Hu Ši, raksta autors, izvirzīja “Jaunās Sievietes” vēlamās īpašības:

“Un tas nozīmē jaunu sievieti, kas savā runā ir ļoti intensīva un kura savā darbībā tiecas uz galējību, kura netic reliģijai, nepiekrīt uzvedības noteikumiem, tomēr kura ir ļoti laba domātāja un kurai piemīt ārkārtīgi augsta morāle.”

Tādējādi jaunā sievietes identitāti ieplūda ķīniešu sabiedrības aplokā, izmantojot diskursīvos parametrus, ko noteica reformu domājošā intelektuālā klase.⁸⁵ Laikam ejot, dabiski parādījās vairākas analīzes un spriedumi par termina būtību, pazīmēm, vēsturi. Tika izvirzītas vairākas teorijas kādēļ šis “jaunās sievietes” ideāls parādījās.

Viena no teorijām atklāta grāmatā “Impērijas Laikmetā”, kurā Hobsbaums⁸⁶ novēlēja veselu nodaļu “Jaunās Sievietes” ideāla uzplaukumam laikā no 1875 līdz 1914. gadam. Hobsbaums atzīmē, ka dzemdību izraisīto nāves skaits samazināšanās, kā arī kontracepcijas līdzekļu popularitāte ietekmēja sieviešu dzīves kvalitātes uzlabošanos. Arī pakāpeniskais industrializācijas progress palīdzēja izveidot “jauna veida papildinājumu” sievietes tēlam, jo tradicionāli sievietes palika mājās, kamēr vīri pelnīja maizi. Hobsbaums uzskatīja, ka tā sauktās “jaunās sievietes” tēla pamatiemesls bija ekonomikas attīstība, jo sievietēm tika piešķirta lielāka ekonomiskā brīvība. Līdz ar to atšķirība, un šajā kontekstā tās samazināšanās, starp dzimumiem bija nevis kultūras vai sabiedrības konstrukcija, bet gan ekonomijas iedaļes sekas, līdz ar to termins tuvāk saistīts ar nacionālismu.⁸⁷

Aplūkojot citus argumentus, rodas skaidrs, ka dzimumu lomas nevar pamatot tikai un vienīgi uz ekonomijas pamata. Kā pamato Džen Van⁸⁸, dzimumu lomu iedalījums atrodams jau Konfūcija mācību pamatā. Kā arī jaunā gadsimta naidis pret ideoloģiju nāk no atklāsmes par to necilvēcību 非人, it īpaši sistematizētā sieviešu apspiešana pašā ideoloģijas pamatā. Tiek arī

⁸⁴ Turpat, 196. lpp

⁸⁵ Edwards, L. Policing the Modern Women in Republican China. 124.lpp

⁸⁶ Ēriks Džons Ernests Hobsbaums (*Eric John Ernest Hobsbaum*, 1917 -2012) - britu vēsturnieks un marksists

⁸⁷ Hobsbawn, E. The Age of Empire. 193 - 198. lpp

⁸⁸ Mičiganas Universitātes Sieviešu un Dzimumu Pētniecības Institūta Sieviešu Studiju un Vēstures Pētniecības profesors

minēts termins “necilvēcīga dzīve” 非生活, kuru attiecina uz sieviešu dzīvi pēdējos divos tūkstošos gadus.⁸⁹ Pretstatā, Hobsbauma viedoklim, šie argumenti pamato, ka “jaunās sievietes” identitāte bija uzbrukums veco laiku ideālam. Šajā laikā rakstnieki aktīvi publicēja domas par šo tēmu, piemēram, rakstā “Mani Uzskati Par Nevainību” Lu Sjun apsūdz tradicionālo ģimenes sistēmu par absurdu. It īpaši, kritizējot sabiedrības fiksāciju uz sieviešu šķīstību, sakot, ka sievietes dzīvo “tradīciju un skaitļu ieslodzītas, viņas tiek upurētas bez mērķa. Mūsu pienākums ir viņas pieminēt”.⁹⁰ Līdzīgi kā Lu Sjun dažādi rakstnieki šajā laika apkopēja Konfūcija ideoloģijai raksturīgo netaisnīgo attieksmi pret sievietēm un aicināja uz pārmaiņām.⁹¹

Ne tikai ķīniešu inteligences idejas iedvesmoja uz jauniem uzskatiem par sievietēm, bet arī tulkotie ārzemju darbi. Par piemēru šeit var minēt Henrika Ibsena⁹² grāmatu “Leļļu māja”. Stāsta galvenā varone Nora kļuva par ļoti lielu ietekmi sieviešu emancipācijai Ceturtā maija kustības laikā. Grāmatā Nora pameta savu vīru un māju, lai dotos pasaulē meklēt pašas ceļu. Daudzas ķīniešu sievietes varēja just līdzīgu šādam sentimentam, un Noras ceļojums kļuva par simbolu vecā sieviešu ideāla atstāšanai pagātnē.⁹³

Kā jau minēts iepriekš, sieviešu pazemināts stāvoklis un uzskatu stagnācija, kļuva par novecojušu uzskatu zīmogiem, kas kavēja valsts attīstību un izraisīja tikai sabiedrības intelektuālo pagrimumu.⁹⁴ Pretojoties šim, parādījās plaši aicinājumi sievietēm iegūt izglītību. 1920. gadā pirmās vienpadsmit studentes iestājās Pekinas universitātē. Uzsvars tika likts arī uz sieviešu neatkarību un individuālismu.⁹⁵

Kā pati Ceturtā maija kustība “Jaunās sievietes” tēls Ķīnā tika lielākoties veidots ar žurnālu palīdzību. Atbalsojot tā laika vienu no ietekmīgākajiem žurnāliem “Jaunā Jaunatne” parādījās “Jaunā Sieviete”, kuras raksti bija veltīti tikai sieviešu problēmu apskatei. Konfūcija vērtību noliegšana un jaunatnes fascinējums ar individualitāti, palīdzēja sākt sieviešu tēla “rekonstrukciju”.⁹⁶ Drīz vien sievietes pameta mājas, iestājās skolās, ieguva izglītību un bieži

⁸⁹ Wang, Z. Women in the Chinese Enlightenment: Oral and Textual Histories. 12.lpp

⁹⁰ Lan, H., Fong, V. Women in Republican China. 17. lpp

⁹¹ Turpat, 18-35. lpp

⁹² Henriks Johans Ibsens (*Henrik Johan Ibsen*, 1828 - 1906) - norvēģu dramaturgs

⁹³ Spence, J. The Search for Modern China. 317. lpp

⁹⁴ Dooling, A., Torgeson, K. Writing Women in Modern China. 13.lpp

⁹⁵ Lu, M. The Awakening of Chinese Women and the Women's Movement in the Early Twentieth Century. 62 - 63. lpp

⁹⁶ Chan, C. The Language of Despair: Ideological Representation of the “New Woman” by May Fourth Writers. 13. lpp

vien sāka rakstīt pašas, lai palīdzētu emancipācijas mērķim. 1922. gadā Pekinas Universitātē mācījās jau 887 sievietes.⁹⁷

20. un 30. gadu laikā “modernā sieviete” parādījās plašā sabiedrisko telpu lokā Ķīnā. Ceturtajā maija kustības laika kontekstā modernās sievietes ideāls tika uzskatīts par politiski apzinātu, patriotisku, neatkarīgu un izglītotu.⁹⁸

Apkopojot, izplatītākos identitātes parametrus 20. gadu laikā, sabiedrības ideālais “es” būtu cilvēks, kurš ir izglītoti, ar tieksmi uz sevis kritizēšanu, kurš nebaidās no izteiksmības gan izjūtās, gan domās, nepiekrīt vecajām paražām un uzskatiem un izrāda sava veida individuālismu un dumpīgumu.

2.2. “Mis Sofijas Dienasgrāmata”

Personība šajā darbā tiek nostādīta pašā darba centrā, pašsaprotami ņemot vērā stāsta formātu. Darbā tiek atklātas galvenās varones iekšējās domas par attiecībām, dzīvi un galvenokārt par to kāda viņa patiešām ir. Mīlas stāsti, kuros tiek attēlota seksualitāte, kā piemēram, Sarkanā Kambara Sapnis 红楼梦⁹⁹ un Peoniju Paviljons 牡丹亭¹⁰⁰, pastāvēja jau ilgi pirms 20. gadsimta, tomēr šajos stāstos seksualitāte un tamlīdzīgas jūtas tiek uztvertas, kā lietas, kas izjauc sabiedrības kārtību un cilvēka racionalitāti.

Lai gan Din Lin varone Sofija nav vienīgā, kura kalpo par piemēru dotā laika domām, bet noteikti viena no spilgtākajām. Būdamā ķīniešu rakstnieces varone, varētu parādīties ideja, ka Rietumu pasaulei Sofijas motivācijas un domas nebūtu tuvu pazīstamas, bet, ņemot vērā laika periodu specifiku, šajā literatūras darbā atrodams emociju cikls, kas *ir* atrodams Eiropas daiļliteratūrā. Pats galvenais varones vārds “Sofija” jau norāda savā ziņā uz Rietumu kultūras iespaidu šajā darbā. Kā atzīmē Tani Bārlova šis darbs ir nozīmīgs ne tikai savā sieviešu seksualitātes attēlojumā, bet arī ar ķīniešu un eiropiešu iezīmju apvienojumā. Viņa arī atzīmē vispārējo ķīniešu sieviešu rakstnieku interesi Rietumu varonēs. Darbs tika pirmo reizi publicēts 1927. gadā un izpelnījās pirmo interesi visvairāk ar pirmās personas perspektīvu.¹⁰¹

Dienasgrāmata apskata laika periodu no 24. decembra līdz 28. martam. Apskatot Sofiju kā varoni pirmkārt jārunā par viņas tendenci uz paš - iznīcināšanu un naidu pret sevi. Šis

⁹⁷ Lu, M. The Awakening of Chinese Women and the Women's Movement in the Early Twentieth Century. 65. lpp

⁹⁸ Edwards, L. Policing the Modern Women in Republican China. 116. lpp

⁹⁹ Viens no tā sauktajiem četriem lielajiem klasiskajiem romāniem, kuru sarakstīja Cao Sjuēcjin 曹雪芹 18. gadsimta pusē

¹⁰⁰ Dramaturga Tan Sjeņzu 汤显祖 traģiskā komēdijas luga sarakstīta 1598. gadā

¹⁰¹ Ding, L. I Myself Am a Woman: Selected Writings of Ding Ling. 49.lpp

personības aspekts ir ne tikai ir skaidri manāms pat vispaviršākajam lasītājam, bet tiek attēlots patstāvīgi visa darba gaitā.

我想：也许我是发狂了！假使是真发狂，我倒愿意。我想，能够得到那地步，我总可以不会再感到这人生的麻烦了吧...¹⁰²

Es domāju, ka varbūt esmu sākusī zaudēt saprātu. Es būtu ar mieru, ja tas tā notiktu. Es domāju, ka, ja es tiktu līdz tādām stāvoklim, dzīves bēdas vairs nevarētu mani sasniegt...

总之，我是给我自己糟踏了，凡一个人的仇敌就是自己¹⁰³

Īsumā, es pati sagādāju savu nelaimi. Katrs ir pats sev ienaidnieks.

Ceturtā maija kustības slavētā individualitāte turpretī ir grūtāk saskatāma šajā darbā. Paskaidrojums tam atrodas pārsteidzoši ne pašā Sofijā, bet citos grāmatas varoņos. Lai izteiktu Sofijas raksturu, citi varoņi bieži tiek pasniegti kā antitēze viņas domām. Sofija pārstāv moderno laiku un sievieti ar iepriekšminētajām labvēlīgajām īpašībām, turpretī citi varoņi pārstāv veco laiku paražas un personības. Kā par piemēru var minēt Sofijas mīļāko, Lin Džjiši:

他需要的是什么？是金钱，是在客厅中能应酬买卖中朋友们的年轻太太，是几个穿得很标致的白胖儿子。他的爱情是什么？是拿金钱在妓院中，去挥霍而得来的一时肉感的享受，和坐在软软的沙发上，拥着香喷喷的肉体，抽着烟卷，同朋友们任意谈笑。¹⁰⁴

Vienīgais, ko viņš vēlas ir nauda. Nauda. Jauna sieva, kura izkļaidē viņa biznesa partnerus un dod viņam vairākus tuklus, gaišādainus,¹⁰⁵ labi gērbtus dēlus. Ko gan mīlestība viņam nozīmē? Nekas cits kā tērēt naudu bordelī, izšķiest to uz miesas prieka mirkli, vai sēdēt uz mīksta dīvāna, apskaujot sasmazgotu ādu ar cigareti starp lūpām un nepiespiesti sakrustotām kājām, dalītās sarunās un smieklos draugu lokā.

Lin Džjiši ir emocionāli neizglītots vīrietis, kurš izdabā tikai pats savām vēlmēm, kurš neciena savu laulību un kuram finansiālā stabilitāte ir dzīves galvenā misija. Lin Džjiši nav absolūts tradicionālisma iemiesojums, tomēr ir skaidrs, ka viņš nav modernā laika cilvēks, un

¹⁰² Ding Ling/丁玲. Sha fei nushi di riji/莎菲女士的日记. 8.lpp

¹⁰³ Turpat, 18.lpp

¹⁰⁴ Turpat, 11.lpp

līdz ar to grūž Sofiju atpakaļ domāšanas stilā, ka viņš, Lin Dzjiši, ir galvenais viņas dzīvē. Skaidrāk izteikts veco laiku personības piemērs ir Jaņ Fan, Sofijas draudzene, par kuru tiek rakstīts šādi:

毓芳有云霖爱她，她满意，他也满意。幸福不是在有爱人，是在两人都无更大的欲望，商商量量平平地和过日子。自然，有人将不屑于这平庸。但那只是另外人的，与我的毓芳无关。毓芳是好人，因为她有云霖，所以她“愿天下有情人皆成眷属。”¹⁰⁶

Jaņ Fan ir Juņ Liņ, kas viņu mīl, un tas viņus abus apmierina. Laime tomēr nenāk tikai no piederības. Tie ir divi cilvēki, kuri savstarpēji vēlas viens otru, kuri pavada dienas mierā un sarunās. Dabiski, daži uzskatīti šāda veida dzīvi par viduvēju, bet tad ne visi ir kā mana Ju Fan. Viņa ir iejūtīgs cilvēks; kopš viņa sagājusi kopā ar Juņ Liņ, Ju Fan vēlais, lai “visi mīlnieki atrastu viens otru.”

Jaņ Fan ir vienkārša meitene, kura dzīvo laimīgā klusumā ar savu izredzēto, viņas domāšana galvenokārt virzās ap mīlestību un ģimenes nodibināšanu ne tikai savā dzīvē, bet arī citu. Šie ir divi, Sofijai tuvākie cilvēki, kas darbojas, kā modernās domāšanas pretmeti. Šo attiecību iespaidā, tāda izteikta Ceturtā maija kustības īpašība, kā individuālisms ir grūti konstatējams, jo Sofija patstāvīgi tiek iekļauta tradicionāla veida apkārtnē. Kā tiek apgalvots, Suņdžu Van darbā:

“Sofijas stāstījuma dubultošanās apzīmē viņas nepastāvīgo attieksmi pret sabiedrību. Lai gan viņa diezgan labi saprot, kā rakstīt dienasgrāmatu, Sofijai piemīt grūtības sazināties godīgi ar apkartējiem cilvēkiem. Tas savukārt izraisa vilšanos, kas liek viņai atsvešināties no citiem. [...] Sofijas komunikācijas grūtības ir cieši saistītas ar viņas nespēju atšķirt divas pretrunīgas puses: jauno “Rietumu” sevi un veco “ķīniešu” sevi.”¹⁰⁷

Līdz ar to, individuālisms, pretstatā, citām Ceturtā maija iedvesmotās sabiedrības ideālā “es” pazīmēm, neizpaužas dialogos, vai domās, bet gan Sofijas rīcībās. Viņa brīvi pārceļas dzīvot uz citu pilsētu, dzīvo vienatnē, atsakās no romantiskām attiecībām ar Veidi un

¹⁰⁵ Tradicionālajā Ķīnā un vēl joprojām tiek uzskatīts, ka gaiša āda ir skaistuma simbols

¹⁰⁶ Ding Ling/丁玲. Sha fei nushi di riji/莎菲女士的日记. 3.lpp

¹⁰⁷ Wang, S. The Double - Voiced Feminine Discourses: A Comparative Study of Women Writers in Modern Chinese Literature and Modern American Literature. 137. lpp

nenoliedz personīgās vēlmes, kuras citi sauc par “augstprātīgām”. Sofija brīvi pieņem pati savus lēmumus, kuri bieži nāk ar dumpīgu pieskaņu.

不过我决心了，我决心让那高小子来尝一尝我的不柔顺，不近情理的倨傲和侮弄¹⁰⁸

Tāpēc es pieņēmu lēmumu. Es nolēmu dot šim nelietim [Lin Džiši] saprašanu par to, kas es esmu, kad neuzvedos tik pasīvi, mazliet saprašanas par manu briesmīgo augstprātību un aso mēli

Pretošanās tradīcijām šajā darbā tiek izpausta ar izteikto seksualitāti, ar kuru darbs arī kļuva tik skandalozs savā laikā. Sofija nekautrējas pati sev atzīt savas vēlmes, lai gan protams, tradicionālajā vidē, viņas domas nereti tiek paturētas pie sevis.

我忍不住嘲笑他们了，这禁欲主义者！为什么会不需要拥抱那爱人的裸露的身体？为什么要压制住这爱的表现？[...] 他俩不生气我的嘲笑，他俩还骄傲着他们的纯洁，而笑我小孩气呢。¹⁰⁹

Es nevaru nesmieties par viņiem [Ju Fan un Jun Liņ], kas par askētismu! Kāpēc gan neaptvert sava mīļotā kailo ķermeņi? Kāpēc apspiest šo mīlestības daļu? [...] Viņi nav dusmīgi par manu nievāšanos, šie lepojas ar savu šķīstību un smejas par manu bērnišķību.

我能告诉人吗，我是用一种小儿要糖果的心情在望着那惹人的两个小东西。但我知道在这个社会里面是不准许任我去取得我所要的来满足我的冲动，我的欲望，无论这于人并没有损害的事，我只得忍耐着，低下头去。¹¹⁰

Kā gan es varu pateikt, ka es lūkojos uz tām provokatīvajām lūpām, tā kā bērns kāro konfektes? Es ļoti labi apzinos, ka šajā sabiedrībā, man ir aizliegts iegūt lietas, kas apmierinātu manus impulsus, manu iekāri, vienalga, ka tas nevienam nekaitētu, man atlikt paciest un klanīt galvu.

Šajā fragmentā arī parādās Sofijas inteliģence. Tā ir niansēta, jo neizpaužas politiskās debatēs vai plašās runās par kosmosa jēgu, vai par klasisko literatūru. Sofijas inteliģence

¹⁰⁸ Ding Ling/丁玲. Sha fei nushi di riji/莎菲女士的日记. 12.lpp

¹⁰⁹ Turpat, 5.lpp

¹¹⁰ Turpat, 3.lpp

atklājas izpratnē par citiem un stāsta beigās arī izpratnē par sevi.

至于男女间的一些小动作，似乎我又太看得明白了。也许是因为我懂得了这些小动作，于“爱”才反迷糊，才没有勇气鼓吹恋爱，才不敢相信自己是一个纯粹的够人爱的小女子，并且才会怀疑到世人所谓的“爱”，以及我所接受的“爱”……在我稍微有点懂事的时候，便给爱我的人把我苦够了，给许多无事的人以诬蔑我，凌辱我的机会，以致我顶亲密的小伴侣们也疏远了。后来又为了爱的胁迫，使我害怕得离开了我的学校。以后，人虽说一天天大了，但总常常感到那些无味的纠缠，因此有时不特怀疑到所谓“爱”，竟会不屑于这种亲密。¹¹¹

Runājot par mazajiem rituāliem starp vīrieti un sievieti, man liekas, ka vismaz tik daudz es saprotu. Varbūt tāpēc, ka es varu saprast šos sīkos trikus, bet man trūkst drosmes atzīt mīlu, tad kad es to jūtu. Es neuzdrošinos ticēt, ka esmu pietiekami šķīsta sieviete mīlestībai un es turpināšau šaubīt šo lietu ko citi sauc par “mīlu” tikpat daudz cik es šaubīšu to mīlestību, ko esmu saņēmusi... Kad es sāku apjaust, ka man tuvākie cilvēki atļāvuši svešiniekiem mani nonievāt, es jutos pazemota. Pat mani tuvākie draugi aizgriezuši muguras. Vēlāk, tās bija bailes no mīlestības, kas piespieda mani pamest skolu. Par spīti tam, ka es turpinu augt katru dienu, manas šaubas par pieķeršanos neizklīst un es nevēlos izjust šāda veida tuvību.

¹¹¹ Ding Ling/丁玲. Sha fei nushi di riji/莎菲女士的日记. 10.lpp

3. IDENTITĀTES FORMULĒJUMS DARBĀ “SAULE PĀR SANGAN UPI”

3.1. Identitātes ideāls sabiedrībā

“Identitāte, vienotība, sakritība, savstarpēja atkarība, savstarpēja atkarība no pastāvēšanas, savstarpējā saistība vai savstarpēja sadarbība - visi šie atšķirīgie termini nozīmē to pašu un attiecas uz šādiem diviem punktiem: pirmkārt, katri divi pretrunīgi aspekti pretrunības procesā paredz otra aspekta pastāvēšanu, un abi aspekti pastāv apvienotā stāvoklī; otrkārt, noteiktos apstākļos katrs no diviem pretrunīgajiem aspektiem kļūst par pretējo. Tā ir identitātes nozīme.”¹¹²

Mao identitāti definē kā divas dažādas domas: abi pretrunas aspekti pastāv līdzās, un pretrunas var pārvērsties par viens otru. Jebkura lieta ir atkarīga no vismaz vienas pretrunas pastāvēšanas, un jo vairāk pretrunas pastāv, jo lielāku šīs lietas sarežģītība. Mao uzskata, ka identitāte ir nepārtraukta cīņa pret jebkāda veida pretmetu. Īsāk apkopojot identitāte tika skatīta kā relatīvs un sociāl - kulturāls process, kur stāstījums un diskurss spēlē svarīgu lomu tās izveidē.

Kaut gan Mao definīcija ir ļoti miglaina un neprecīzē, kādam ideālam “es” būtu jābūt šajā laikā, ielūkojoties citos daiļdarbos sacerētos šajā laika posmā, var saredzēt populāras tēmas un īpašības, kas apvieno tā laika darbus. Specifisku varoņu pazīmes bija tik izplatītas, ka viņu pārstāvji tika asociēti ar terminu - 典型人物 jeb “tipiskie varoņi”. Šis termins atsaucas uz indivīdiem ar noteiktām rakstura īpašībām, tajā pašā laikā atspoguļojot konkrētas sociālās dzīves universālumu, atklājot dažas regulāras un būtiskas iezīmes sociālo attiecību attīstībā. Tipisko varoņu vienotība parasti parādās apgrūtinātās situācijās. Kura personības daļa tiek izvirzīta augstāk par pārējām ir atkarīga pirmkārt no dotā vēstures laika, kurā stāsts darbojas, otrkārt - no rakstnieka radošajām izvēlēm.¹¹³

Apvienojot marksisma ideoloģiju un vēstures faktus var izveidot teoriju, ka stāsta varoņi lielākoties tiktu sadalīti divās kategorijās - “pozitīvie” un “negatīvie” tēli jeb specifiskāk laika periodam - “varoņi”, kas pārstāvēja tautas aprindās sastopamus tikumus un “ļaudari”, šajā kontekstā šķiru ienaidnieki, kas simbolizēja trūkumus. Starp labajiem varoņiem nenoliedzami būtu atrodams “nabadzīgā zemnieka” tēls; pretmets savukārt būtu ļaunais zemes īpašnieks. Ņemot vērā jau iepriekš minētos Mao ideālus, nabadzīgais zemnieks par spīti žēlīgajam

¹¹² Mao Zedong. On Contradiction // https://www.marxists.org/reference/archive/mao/selected-works/volume-1/mswv1_17.htm // (skat. 03.05.2019 18:51)

¹¹³ Baidu. Typical Characters // <https://baike.baidu.com/item/典型人物> // (skat. 03.05.2019 18:43)

finansiālam stāvoklim būtu drosmīgs sirdī un aktīvi pretojas netaisnībai. Parasti arī šis nabadzīgais zemnieks būtu nonācis situācijā, kur vienīgā lieta, ko viņš var zaudēt ir augstākās šķiras uzliktās važas. Var arī pieņemt, ka zemnieks vai nu pats, vai līdzīga biedra pamudināts, pavēstīs sentimentu, ka darbā aprakstīta kopiena darbojas kā viena ģimene. Redzot atklātu netaisnību, varonīgais tēls nolems, ka ar drosmi vien nepietiek, un kļūs gatavs cīņai pret sliktajiem tēliem vai tēlu, pat, ja tas maksās paša dzīvību. Varonis pilnībā ziedojas vietējai kopienai, tajā pašā laikā mudinot citus, ka kopībā atrodas spēks. Šāds “tipiskais varonis” ir kļuvis par ideālo “es” - to identitātes ideālu uz, kuru būtu cilvēkiem aktīvi jātiecas. Tomēr kā jau liek domāt pats termins, varonis šajā gadījumā ir viens cilvēks, bet individualisms gluži nebija populārs šajā laikā. Runājot par tipiskā tēla psiholoģiju, pievienojas vēl viens koncepts - kolektīvā identitāte.

Tauta un tās spēks vienmēr ir bijusi viena no galvenajām tēmām runājot par Mao valdīšanas laiku. Ideja, ka viens cilvēks, kāds no tautas, būtu īpašāks par citiem, stāvētu augstāk par citiem, ir pretrunā ar Maoisma domāšanu. Ideja, ka daži cilvēki ir augstākstāvošāki par citiem pieder pie buržuāziskās domāšanas. Individīds Maoisma domāšanā nav tradicionāli pieņemtais tikai un vienīgs viens noteikts cilvēks, indivīds šajā gadījumā ir kāda noteikta kopiena. “Mēs” kā tauta un līdz ar to pasniegta kā viena vienība esam pret “viņiem” (buržuāziju) ir bieži atrodama doma Mao ideoloģijā. Līdz ar to jau iepriekšminētais “tipiskais varonis” nav strikti runājot patiesi tikai viens cilvēks, bet drīzāk kāda noteikta sabiedrības daļa, vai nu kāds ciemats, vai nu rūpnīcas darba spēks. Šajā gadījumā pat četrdesmit cilvēki visi var būt šis “tipiskā varoņa” arhetips. Apvienojošā sentimentalitāte darbos tiek uzsvērtā dažādos ceļos, Mao valdīšanas laikā bieži tika uzsvērts, ka “visi nabadzīgie ir viena ģimene”.

Kolektīvajai identitātei ir daudz un dažādi paskaidrojumi, bet viskodolīgākā definīcija atrodams socioloģijas indeksa mājaslapā, kur termins tiek definēts kā:

“Atsauce uz personu piederības sajūtu grupai. Makss Vēbers norāda, ka sociālā šķira, statuss un partija veido trīs kolektīvās identitātes avotus. Pēc Alberto Meluči domām, kolektīvā identitāte ir interaktīva un kopīga definīcija, ko rada vairākas mijiedarbīgas personas, kuras ir saistītas ar savu darbību orientāciju, kā arī iespēju un ierobežojumu jomu, kurā notiek viņu darbība. Alberto Meluči apgalvo, ka kolektīvā identitāte ir noderīgs analītisks līdzeklis, lai izskaidrotu sociālās kustības.”¹¹⁴

¹¹⁴ Sociology Index // <http://sociologyindex.com/collective-identity.htm> //(skat. 03.05.2019 18:46)

3.1.1 Sieviešu identitātes problemātika

Lai pienācīgi apskatītu darbu, jānorāda, ka gluži nevar absolūti piemērot "tipiskā varoņa" tēlu arī sieviešu varonēm. Šeit ātri jāmin sievietes identitātes stāvokli Mao valdīšanas laikā.

Din Lin romāna rakstīšanas laikā pastāvēja tā dēvētais valsts feminisms, kas vienmēr ir saistīts ar "plašāku sociālo revolūciju" Ķīnā.¹¹⁵ Konkrētāk, tas bija cieši saistīts ar nacionālistisko diskursu pirms 1949. gada, kā arī daļa no valsts diskursa saistīts ar Ķīnas Komunistiskās partijas darbību pēc 1949. gada. Viens uzskats pastāv, ka ar valsts varu cīņā pret sieviešu apspiešanu, sociāli un ideoloģiski, tika paātrināta Ķīnas sieviešu iekļūšana publiskajā sfērā; tajā pašā laikā sievietes saņēma ievērojamas juridiskās tiesības, lai aizsargātu savu līdzdalību ražošanā un citās sociālajās līdzdalībās. Anbins Ši norāda, "ka ķīniešu sievietēm šajā laikā tiek piešķirta vienlīdzīga piekļuve politiskajai darbībai, nodarbinātībai, izglītībai un literārajai karjerai".¹¹⁶

Tomēr citi apgalvo, ka jā, sievietes tika iesaistītas šķiru cīņā, tomēr feminisma aspekts, jebkura veida, nebija gluži vēlams. Pat sieviešu organizācijas, kas bija pakļautas zemnieku apvienībām, kuras pārraudzīja vīrieši, mazāk pievērsa uzmanību uz sieviešu tiesību veicināšanu un vairāk par ražošanu. Turklāt, neskatoties uz apgalvojumiem par sieviešu emancipāciju, pastāvēja bailes, ka sievietes pārsniegs kontroli, arī veicināja sieviešu tiesību ierobežošanu. Lai saņemtu atbalstu no zemnieku masām, sieviešu emancipācijas darbība tika pieņemta, bet tikai šķiru cīņas kontekstā. Rezultātā partija atņēma sievietēm nepieciešamo neatkarību no vietējām interesēm, kas atļautu veikt darbību un risināt specifiski sievietēm raksturīgās problēmas.¹¹⁷

Pārrunas par Ķīnas sieviešu kultūras, psiholoģisko un fizioloģisko aspektu apspiešanu ideoloģija atstāja praktiski neskartas. Kā norādīts Džan Naihua darbā, "ši analīze [sieviešu apspiešanas noteikšana klases sistēmā] nespēj izskaidrot vai pat atzīt apspiešanas galvenos elementus".¹¹⁸ Minētie galvenie "elementi" būtu ģimene, reprodukcijas procesi, seksualitāte, personiskās attiecībās starp vīriešiem un sievietēm, socializācija ar bērniem u.t.t. Rezultātā Ķīnas sieviešu atbrīvošanas kustība atstāja sieviešu dzimuma jautājumus neatzītus.

Kultūras revolūcijas laikā tika sasniegta kulminācija, kad sieviešu dzimuma specifiskums tika samazināts līdz dzēšanas punktam. Dzimumu līdztiesības vārdā tikai popularizēts Mao sauklis "Laiki ir mainījušies, vīrieši un sievietes ir vienādi" 时代不同了, 男女都一样, kuru

¹¹⁵ Croll, E.J. Feminism and Socialism in China. 2 - 3.lpp

¹¹⁶ Shi, A. A Comparative Approach to Redefining Chinese-ness in the Era of Globalization. 141.lpp

¹¹⁷ Kuo, Y. Woman Question, Man's Problem: Gender Relationships in Ding Ling's The Sun Shines over the Sanggan River and Zhang Ailing's The Rice-Sprout Song. 83. lpp

¹¹⁸ Zhang, N. The All-China Women's Federation, Chinese Women and the Women's Movement. 97-98. lpp

pasludināja par spēcīgu ziņu visai Ķīnas tautai. “Dzelzs meitenes” tēls, pastiprināja šo atziņu. Darbību rezultātā "dzimums kļuva par nemarkētu un neitralizētu kategoriju".¹¹⁹ Tomēr realitātē sieviešu dzimums bija tas, kas tika upurēts; vīriešu dzimums kļuva par standartu sievietēm, lai viņas tiktu respektētas, bet tas netika iznīcināts.

Bez dzimuma specifikas sieviešu seksualitāte zaudēja uzmanību. Džan Naihua citē Šelu Līderi, kura apgalvo, ka "sieviešu seksualitātes tēma tika novērsta kā tabu".¹²⁰ Anbins Ši uzskata, ka tipiskas varones tēla Mao laikmetā būtu neprecēta sieviete vai atraitne, tērpta parasti zilā vai pelēkā krāsā. Viņš paskaidro, ka viņa bija "vientuļa, jo viņa ir aizrāvusies ar revolucionāru kaislību seksuālās gribas vietā, atraitne, jo viņai ir jā saglabā šķīstība pret savu mirušo vīru, bieži vien revolucionāru mocekli".¹²¹ Tomēr, šis priekšlikums nav universāli pieņemts kā standarts, atšķirībā no vīriešu personāžu tipiskā varoņa tēla.

Apkopojot doto informāciju, ideālais “es” laika posmā, kad darbs “Saule Pār Sangan Upi” tika izveidots, būtu persona, kas ir veltīta revolucionārajam mērķim, šajā kontekstā - zemes reformai. Ideālais “es” šajā laikā bija tautas pārstāvis - nabadzīgs cilvēks, kurš pretojas netaisnībai, bieži vien atklāti izrādot atklātu naidu pret šiem ļaundariem; cilvēks, kurš atrodas patstāvīgā cīņā. Kādā veidā šī cīņa norisinās nav gluži svarīgi. Tā var būt cīņa pret ļaunajiem zemes īpašniekiem, pret paša domām un vēlmēm, pret nabadzību u.t.t. Ideālajam “es” arī jāsaprot, ka viņš nav pats galvenais, varonim jāvelta sevi kopējam labumam. Darbā “Din Lin Daiļliteratūra” Feuerverkere atzīmē, ka pastāv veids kā novērot varoņu attīstību, proti, novērojot cik daudz “nesvarīgas” lietas tiek atmestas darba beigās. “Nesvarīgas” lietas, šajā gadījumā būtu personiskās ambīcijas, kas traucē zemes reformas mērķis, piemēram, individuāla vēlme atriebties vai mīlestības izraisītas sirdssāpes. Izjūtas, it īpaši mīlestība var tikt atzīta kā esoša, bet varoņiem nevajadzētu to aktīvi izjust.¹²² Sieviešu varonēm būtu vēlams izrādīt tradicionāli vīrišķīgākas personības.

3.2. “Saule Pār Sangan Upi”

Vienīgais romāns, kuru Din Lin pabeidza uzrakstīt un, kā arī min Feuerverkere viens no retajiem darbiem, kura pamatā nav tikai daži galvenie varoņi, bet gan vairāki desmiti personāži. Veids kā Din Lin apraksta ne tikai pasauli, bet arī tās iedzīvotājus, ir fundamentāli atšķirīgs no “Mis Sofijas Dienasgrāmatas”.

¹¹⁹ Yang, M. M. Spaces Of Their Own: Women's Public Sphere in Transnational China. 41.lpp

¹²⁰ Zhang, N. The All-China Women's Federation, Chinese Women and the Women's Movement. 100.lpp

¹²¹ Shi, A. A Comparative Approach to Redefining Chinese-ness in the Era of Globalization. 141 - 142.lpp

Agrīnais darbs skatījās no iekšēja viedokļa (t.i. no Sofijas personīgās perspektīvas), savukārt šis romāns pasauli veido no ārīšķīga skatu punkta (t.i. vairāk aprakstot rīcības un to sekas, nevis personīgās domas). Ne tikai pati perspektīva ir mainījusies, bet arī domāšana par to, kas vispār ir indivīds. Ja iepriekš viss attīstījās uz Sofijas pamata, viņas domām un ietekmēm, šajā darbā vispārpieņemtais “galvenais varonis” būtu viss Nuaņšui ciemats. Kopiena pati par sevi tiek pasniegta kā teju vai atšķirīgs organisms.

Zemes reformas ietekmē ciemati tikuši atdalīti, katrai iedaļa ir piespiesta izdzīvot uz pašu sagādātajiem resursiem; izolētība radīja sava veida mikropasauli. Jau tādas tehniskas detaļas attaino faktu, ka atšķirībā no 20. gadiem, izteikts individuālisms vairs netiek celts uzmanības centrā; indivīdi vairs netiek definēti caur pašu izveidoto viedokļu prizmu, bet ar izveidotajām attiecībām. Kopienas saiknes tiek konstanti apstiprinātas visas noveles garumā, ne tikai asinsradnieku kontekstā, bet arī īpašnieka un īrnieka attiecībās. Identitāte tiek panākta iekļaujoties kopienā.

*“Iemācītais lomu repertuārs ir pati personība. Nekā cita. Zem jūtām un uzvedības nepastāv “galvenā” personība; nav centrāls, monolītisks “es”, kas atrodas zem dažādām ārējām izpausmēm.”*¹²³

Jautājums mainījies no “kas es esmu?” uz “vai tas, kas es esmu nāk par labu citiem?”.¹²⁴ Šī nianse arī attēlo tā sauktā ideālā “es” domu maiņu. Cilvēki tiek iešķiroti “varoņos” un “ļaundaros”; viss vērtēts pēc viņu vēlmes piedalīties nepārtrauktajā revolūcijā.

Par piemēru var ņemt viena no ciematnieka, Gu Jun, trešo dēlu Gu Šuņ, kurš tiek aprakstīts kā:

他是一个小学毕业生，是一个规规矩矩的青年，在村子里一向被人看得起。他参加青年联合会，也很热心，有时要写标语，他就自己到合作社挂私账买纸，买笔，买墨。他觉得八路军很好，他拥护它，还常常写信给哥哥。勉励他做一个光荣的军人，要他别想家。¹²⁵

Viņš [Gu Šuņ] bija pamatskolas absolvents un pienācīgs jauneklis, ciemā viņu cienīja. Viņš entuziastiski piedalījās Jaunatnes sabiedrībā. Kad nācās zīmēt lozungus tas par saviem līdzekļiem nopirka kooperatīvam papīru, otaš un tušas. Viņš ar cieņu izturējās pret Astoto

¹²² Feuerwerker, Y. M. Ding Ling's Fiction: Ideology and Narrative in Modern Chinese Literature. 129.lpp

¹²³ Price, M. The Other Self: Thoughts About Characters in the Novel. 263.lpp

¹²⁴ Feuerwerker, Y. M. Ding Ling's Fiction: Ideology and Narrative in Modern Chinese Literature. 126 - 127.

¹²⁵ Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上. 139.lpp

armiju¹²⁶ un bieži rakstīja vecākajam brālim, lai tas nebēdējas pēc mājām un turpina būt par izcilu kareivi.

Gu Šun, kaut gan ne pats izteiksmīgākais varonis, ir tomēr viens no būtiskākajiem viņa personības kontekstā. Kluss un saprātīgs cilvēks, kas ne tikai prot savienot oficiālo amatu ar lauku darbu, bet arī ciena komunistu mērķi, ziedojot savu laiku, spēku un materiālus sabiedrības labumam. No tā sauktajiem “labo varoņu” kategorijas, Gu Šun viskodolīgāk ietver ideālā “es” pamatbūtību uz kuru tautai būtu jātiecas. Savukārt, galēji idealizētu tautas varoņu versiju iemieso Džan Pin, kurš ierodas ciemā, lai pārraudzītu zemes reformu.

后来单独负责几个村子, 慢慢负责一个区! 又要发展党, 又要建立武装, 终于消灭白点村. 他吃的苦是说不尽的! 他自己就懒得说过去的事, 因为太多了. 有几次一月多找不到熟的吃, 并且还常常吃生的南瓜, 生的玉米. [...] 谁也想看看他. 老百姓说好厉害, 八路军的人都有这样大胆, 那还怕什么日本, 中国再也不会亡了. 他就在这种艰难的环境中, 懂得只有斗争, 只有坚定才有出路; 懂得怎样来制伏敌人; 更懂得一切应该依靠谁, 怎样才能从老百姓中找到最可靠的朋友 - 穷人了!¹²⁷

Vēlāk [Džan Pin] bija atbildīgs par vairākiem ciematiem un pakāpeniski pār veselu rajonu. [Viņa] pienākumi bija palīdzēt attīstīt partiju un iesaistīt bruņotajos spēkos jaunus cilvēkus. Cik daudz grūtību viņš nav pieredzējis. Tomēr viņš īpaši nerunāja par notikumu; tas bija par smagu. Diezgan bieži viņš nevarēja atrast siltu maltīti un izdzīvoja tikai uz jēliem ķirbjiem un kukurūzu. [...] Daudzi grib viņu satikt. Cilvēki teica: "Cik drosmīgi Astotās armijas cilvēki, mums nav ko baidīties no japāņiem. Ķīna vairs nekad nemirs." Grūtā vide viņu tikai rūdījusi. Viņš sapratis, ka uzvara nāk tikai nerimstošā cīņā, tikai ar nesalaužamu gribu. Viņš zin kā pārvarēt ienaidnieku, kā paļauties uz citiem, kas cilvēkam ir visuzticamākie draugi - trūcīgie!

Džan Pin tiek pasniegts kā absolūti ideāls revolūcijas varonis. Viņam nepiemīt Gu Šun nedrošība; viņš ir absolūti pārliecināts komunistu mērķī un atbalso Mao teoriju, ka identitāte veidojas tikai uz dzīves grūtību pamata. Džan Pin un Gu Šun šajā romānā kalpo kā acīmredzamākie piemēri, tomēr ne vienīgie. Visi tā teikt pozitīvie varoņi stāsta gaitā izrāda uzticību un padevību tautas gribai un revolucionāru ideoloģijai.

¹²⁶ Astotā Armija (八路军) - ķīniešu Komunistiskās partijas armija, kas darbojās no 1937. līdz 1947. gadam, Otrajā Ķīnas - Japānas karā

从此张裕民不去白银儿那里了。他本来也是最近因为辞了工心里烦闷才去的。假如他心里又觉到难受的时候,他就去找朋友,找那些年轻的穷小子,告诉他们他看见的八路军同志们。他以能认识他们为夸耀,他也学着八路军同志们去挑动他们对生活的不平:“为什么穷人的命这样苦,是不是天生的要当一辈子毛驴。”¹²⁸

Kopš tā brīža Džan Jumiņ vairs negāja pie šamanes Bai. Toreiz viņš pie šamanes gājis, lai remdētu sāpes par darba zaudējumu. Tagad, kad viņam smagi paliek ap sirdi, viņš vērsās pie trūcīgās jaunatnes un stāstīja tiem par Astotās armijas karavīriem. Viņš lepojās ar šo pazīšanos. Tie [Astotās armijas karavīri] bija iemācījuši viņam, kā uzkurināt ļaudis, sacelt tos pret netaisnību.

“Kāpēc nabadzīgo dzīve tik rūgta? Vai dabiski dzīvot kā mūlim visu dzīvi?”

他自从参加了暖水屯的民兵,工作,就认定水火都不怕,他是出力卖命的。¹²⁹

Viņš [Džen Dženguo], kopš iestāšanās Nuanšuitaņ ciemata milicijā, saprata, ka nebīstas ne uguns, ne ūdens; viņš bija gatavs atdot dzīvību [lai atbrīvotu trūcīgos zemniekus]

"这次该斗谁呢?说老实话,咱们也凭不了自个儿的恩仇去说话,咱们只能找庄户主大伙儿乐意的。他们不恨的人,你要斗也斗不起来,他们恨的人,咱们要包庇也包庇不来。"他把眼睛去睨了一下张正典。

"对,咱们是替老百姓办事么。"¹³⁰

“Ar kuru mums šoreiz cīnīties? Godīgi sakot, mēs nevaram rīkoties balstoties uz personīgo naidu. Jārīkojas saskaņā ar ciema kopienas interesēm. Bez kopienas, mēs nevaram sacelties pret tiem, kurus tā neieņīst. Tomēr, ja kopienai kāds nepatīk, tiem vairs nekāda aizsardzība palīdzēs.” Viņš [Džan Jumiņ] ieskatījās Džan Džen acīs.

“Jā, mēs darbojamies tautas labā.”

Vīriešu varoņu starpā ir viegli atrast Mao ideoloģijas ideālus - drosmi, atsvešināšanos no personīgajām interesēm un sajūtām,tā vietā uzticoties tautas spriedumam, nosodījumu par

¹²⁷ Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上. 296 - 297.lpp

¹²⁸ Turpat, 48. lpp

¹²⁹ Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上 77.lpp

¹³⁰ Turpat, 69 - 70.lpp

nabadzīgo netaisnīgo dzīvi, atteikšanās no reliģijas. Uzskatāms piemērs par to kā cilvēks var piemēroties šiem ideāliem atklājas Čen Žen attīstībā. Visu romāna laiku, kaut gan būdams izglītots, ciematniekiem patīkams jauneklis, viņš cīnās ar personīgajām jūtām pret Heini, nīstā muižnieka Cjeņ Veņgui pieņemto bāreni un nedrošību par nākotni. Romāna beigās viņš atmet bailes un personiskās jūtās un, kad Cjeņ Veņgui beidzot tiek sagūstīts, kamēr pārējie zemnieki klušiņām stāv un vēro muižnieku, Čen Žen nolamā muižnieku un piespiež viņu krist ceļos, kas nekavējoties pārmaina tautas domas par šo ļaundari - no tirāniskas varas iemiesojuma viņš nu kļuvis par cietumnieku. Šajā gadījumā Čen Žen izturējis revolucionāro ideoloģiju - viņš pierādījis, ka notikumu iespaidots, ir spējīgs celties un fiziski pierādīt pakļāvību tautas mērķim.

Sieviešu varones, turpretī, spēlē salīdzinoši miniatūru lomu. Stāsta gaitā tikai četrām sievietēm piešķirts pienācīgs apraksts, proti, Heini, Li Dzidzjuaņ sieva, vietējā šamane Bai un Duņ Guihua. Trīs no šīm sievietēm nepieder pie zemnieku kārtas - Li Dzidzjuaņ sieva pieder pie muižnieku šķiras un, kaut gan pret savu gribu, arī Heini - bārene, kuru pieņēma Cjeņ Veņgui, ciemata visriebīgākais despots. Šamane Bai stāstā attēlo reliģiskās ticības liekulību un negatīvo ietekmi uz sabiedrību. Duņ Guihua ir Sieviešu savienības priekšsēdētāja ar samērā pasīvu raksturu. Viņas ideālā "es" īpašība ir grūtā dzīves pieredze. Izņēmums, sieviešu vispārējai neredzamībai, varētu būt Dun Gui Hua vietniece, Džou Juejin:

郭全也挤着眼笑答道："羊信的老婆，叫周月英，有名的泼辣货，一身都长着刺，可是个天不怕地不怕的女人，开起会比男人们还叫得响。算个妇女会的副主任咧。"¹³¹

Guo Cjuan arī piemiedza acis un atbildēja : "Tā ir gana sieva, Džou Juejin, pazīstama skaistule, bet ar briesmīgu asu mēli. Nebaidās itin nekā un pacels balsi skaļāk par vīriešiem.

[Viņa ir] Sieviešu priekšsēdētājas vietniece."

Var parādīties arguments, ka tik knapa sieviešu tēla pārstāvēšana neatbalso sabiedrības ideālo "es", tomēr atsaucoties uz iepriekšējās apakšnodaļas argumentu, ka sieviešu emancipācija notika tikai zemes reformas kontekstā, kuru pārskatīja vīrieši.

Bakalaura autore uzskata, ka Din Lin sieviešu varoņu neizteiksmība attēlo reālistisko situāciju, kas būtu atrodama mazā ciematā, proti, par spīti Sieviešu savienības dibināšanu, tās uzmanība nemaz netika risināta sieviešu problēmu risināšanai un statusa pacelšanai. Par spīti oficiālajai nostāja, ka sievietes un vīrieši ir vienlīdzīgi, bez aktīvas darbības, pārmaiņas būtu minimālas. Sieviešu pienākums vēl joprojām būtu palikt mājās, pieskatīt bērnus, gādāt par

ēdienu, viņas vēl joprojām savā ziņā būtu pakļautas vīru un tēvu gribai. Pieminot Duņ Guihua vārdus:

[..] 咱横竖是个妇道, 嫁鸡随鸡, 咱穷日子过了一大截.¹³²

Tāds ir sievietes ceļš, ja reiz appreci vistu, tad arī dienas pavadi kā vista.

¹³¹ Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上. 256. lpp

¹³² Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上, 112. lpp

SECINĀJUMI

Rakstnieces Din Lin darbi “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sanganas Upi” nezaudē savu aktualitāti arī 21. gadsimtā. Daiļradē ne tikai tiek attēlota kultūra, politika un vēsture, bet arī ņemot vērā, ka tie ataino 20. gadsimta notikumus, šie darbi palīdz izveidot padziļinātu viedokli par Ķīnu ārpus plaši apspriestās tradicionālās Ķīnas parametriem.

Din Lin daiļradi pastāvīgi ietekmēja tā laika politiskā situācija valstī. Agrīnos darbus Din Lin sarakstīja iedvesmu smeļot no Ceturtā maija kustības atziņām un Rietumu ideoloģijām, kas ieplūda Ķīnā. Turpretī, gadiem ejot autores uzmanība tika pievērsta apkārtējai šķiru cīņai un tautas stāvoklim. Din Lin slavenākie darbi “Mis Sofijas Dienasgrāmata” un “Saule Pār Sangan Upi” ataino ne tikai autores domas un izjūtas, bet arī kultūras gaisotni un sabiedrības uzskatus. Tieši tādēļ, ka Din Lin vienmēr iespaidojusies no sabiedrības, bakalaura autore izvirzīja domu, ka Din Lin darbos sastopamie varoņi pārstāv sabiedrības ideālo “es”.

Pirmajā bakalaura darba daļā tika izklāstīta Din Lin dzīve un Ķīnas vēsture viņas dzīves laikā. Tika attēlots, ka par spīti, Din Lin popularitātei, autore vienmēr cietusi no kritikas, un arī dzīves otrajā pusē tikusi ieslodzīta par darbiem, kas reiz tikuši slavēti.

Darba otrā daļa veltīta stāsta “Mis Sofijas Dienasgrāmata” izpētei. Vispirms, tiek apskatīti sabiedrības ideāli, tad balstotie uz tiem tiek izveidots ideālā “es” tēls. Pēc tam, lai apstiprinātu korelāciju starp ideālo “es” un Din Lin varoni Sofiju, tiek tulkoti jau iepriekšminētā stāsta fragmenti. Fragmentiem seko īss bakalaura autores skaidrojums, ko tieši šie fragmenti nozīmē.

Darba trešā daļa izpēta Din Lin Staļina balvas ieguvušo romānu “Saule Pār Sangan Upi”. Līdzīgi kā otrajā daļā, vispirms tiek pētīts kāds būtu šis sabiedrības ideālais “es”. Šajā nodaļā netiek apskatīti vairāki viedokļi par vēlamo identitāti, kā otrajā nodaļā, bet ideālā “es” spriedums tiek balstīts uz Mao ideoloģijas un vēsturiskajiem faktiem. Pēc sabiedrības ideāla izvirzīšanas, tiek analizēti romāna fragmenti, kas arī tiek izklāstītas bakalaura autores domas.

Darba gaitā autore izpildīja izvirzītos mērķus un attaisnoja iespējamus argumentus, kas vērstos pret izvirzīto pieņēmumu, ka Din Lin savos darbos ataino sabiedrības ideālo “es”.

Par galveno problēmu var uzskatīt darba apjoma ierobežojumu un materiālu trūkumu. Ķīnas 20. gadsimta vēsture un Din Lin trauksmainā dzīve ir ļoti plaši un nopietni temati. Izsmelošs un detalizēts apraksts aizņemtu vairāk nekā paredzēts bakalaura darbā, tādēļ autore centās koncentrēties uz notikumiem, kas visvairāk iespaidotu autori kā Din Lin. Kaut gan, nepieciešamie materiāli izvēlētajam tematam nav maz apjomā, nereti nepieciešamākās

publikācijas Latvijā nav atrodamas, kas ierobežo iespējamo avotu izvēli, līdz ar to apgrūtina arī bakalaura izveidi, lai teksts būtu jēdzīgs un saprotams.

Nobeigumā bakalaura autore var secināt, ka ir izpildījusi galveno darba uzdevumu, kā arī, ka Din Lin daiļrade ir vēl joprojām neizsmelts temats Latvijas sinoloģijas aprindās.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Avoti:

1. Ding, L. My Life as a Chinese Writer. *The Iowa Review*. 1984. Vol 14.
2. Eberhard, W. *A History of China*. London: Routledge, 2004.
3. Fairbank, J.K., Goldman M. *China: A New History*. Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, 2006.
4. Feuerwerker, Y. M. In Quest of Writer Ding Ling. *Feminist Studies, Inc.* 1984. Vol 10.
5. Haapanen, J. *Adaption to World Trends: A Rereading of the May Fourth Movement Radicalization*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing Press, 2013
6. Karl, R. *Mao Zedong and China in the Twentieth-Century World*. London: Duke University Press, 2010
7. Ding Ling/丁玲. Sha fei nushi di riji/莎菲女士的日记. Nanjing: Yi lin cbs, 2013
8. Ding Ling/丁玲. Taiyang zhao zai sang gan heshang/太阳照在桑干河上. Beijing: renmin wenxue cbs, 2014

Sekundārā literatūra:

1. Chan, C. The Language of Despair: Ideological Representations of the 'New Woman' by May Fourth Writers. In: Barlow, T (ed.) *Gender Politics in Modern China: Writing and Feminism*. Durham: Duke University Press, 1993
2. Cheng, L. *Berkshire Eyclopedia of China*. Great Barrington: Berkshire Publishing Group, 2009
3. Croll, E. J. *Feminism and Socialism in China*. New York: Routledge, 1978
4. Dien, D. Ding Ling and Miss Sophie's Diary: A Psychobiographical Study of Adolescent Identity Formation. In: Josselson, R., Lieblich, A. (eds.) *Making Meaning of Narratives*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc, 1999
5. Ding, L., Barlow, T.(ed.) Bjorge, G.(ed.). *I Myself Am A Woman: Selected Writing of Ding Ling*. Boston: Beacon Press, 1989
6. Dooling, A., Torgeson, K. *Writing women in Modern China*. New York: Columbia University Press, 1998
7. Edwards, L. Policing the Modern Women in Republican China. *Modern China*. 2000. Vol. 26
8. Feuerwerker, Y.M. *Ding Ling's Fiction: Ideology and Narrative in Modern Chinese*

- Literature*. Cambridge: Harvard University Press, 1982
9. Hobsbawn, E. *The Age of Empire: 1875–1914*. London: Weidenfeld & Nicolson, 1987
 10. Hockx, M (ed.) *The Literary Field of Twentieth Century China*. Honolulu: University of Hawai‘i, 1999.
 11. Hong, J. *Mao Zedong's Cultural Theory and China's Three Mass-Culture Debates: A Tentative Study of Culture, Society and Politics*. University of Texas: Intercultural Communication Studies, 1994
 12. Hsu, I. *The Rise of Modern China*. New York: Oxford University Press, 2000
 13. Kirk, D. *Modern Chinese Literary Thought: Writings on Literature, 1893-1945*. Stanford University Press, 1996
 14. Kraus, R. *The Cultural Revolution: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, Inc., 2012
 15. Kuo, Y. *Woman Question, Man's Problem: Gender Relationships in Ding Ling's The Sun Shines over the Sanggan River and Zhang Ailing's The Rice-Sprout Song: Master of Arts*. Canada: Department of Pacific and Asian Studies of University of Victoria, 2009
 16. Liu, L. *Translingual Practice: Literature, National Culture, and Translated Modernity—China, 1900-1937*. Stanford: Stanford University Press, 1995
 17. Lu, M. *The Awakening of Chinese Women and the Women's Movement in the Early Twentieth Century*. New York: Feminist Press, 2004
 18. Pletcher, K. *The History of China*. New York: Rosen Education Service, 2010
 19. Price, M. The Other Self: Thoughts About Characters in the Novel. In: Mack, M., Gregor, I. (eds.) *Imagined Worlds: Essays On Some English Novels and Novelists In Honour of John Butt*. London: Methuen & Co. Ltd. 1968
 20. Ren, X. Ding Ling in both Chinese and American Scholarships: A Comparative Approach. *China Academic Journal Electronic Publishing House*. 2008. Vol. 10
 21. Shi, A. *A Comparative Approach to Redefining Chinese-ness in the Era of Globalization*. Lewiston: The Edwin Mellen Press, 2003
 22. Shuangting, X. *The Problematic Formation of the Modern Self in Lu Xun's "In Memoriam" and Ding Ling's "Miss Sophia's Diary": Master of Arts*. Oregon: Asian Studies and the Graduate School of the University of Oregon, 2017
 23. Spence, J. *The Search for Modern China*. New York: Norton & Company. 1990
 24. Wang, S. *The Double - Voiced Feminine Discourse: A Comparative Study of Women Writers in Modern Chinese Literature and Modern American Literature: Thesis*. West Lafayette: Purdue

University, 2001

25. Wang, Z. *Women in the Chinese Enlightenment: Oral and Textual Histories*. Oakland: University of California Press, 1999
26. Xun, L. My Views on Chastity. In: Lan, H., Fong, V. (eds.). *Women in Republican China: A Sourcebook*. New York: M.E. Sharpe, Inc., 1999
27. Yang, M.M. *Spaces Of Their Own: Women's Public Sphere in Transnational China*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1999.
28. Zhang, N. *The All-China Women's Federation, Chinese Women and the Women's Movement*. Ph.D. Dissertation. Michigan: Michigan State University, 1996

Interneta Resursi:

1. Baidu. Typical Characters // <https://baike.baidu.com/item/典型人物>// (skat. 03.05.2019 18:43)
2. Ideal Self // <https://www.alleydog.com/glossary/definition.php?term=Ideal+Self>// (skat 13.05.2019 22:09)
3. Mao Zedong. On Contradiction // https://www.marxists.org/reference/archive/mao/selected-works/volume-1/mswv1_17.htm// (skat. 03.05.2019 18:51)
4. Sociology Index // <http://sociologyindex.com/collective-identity.htm>// (skat. 03.05.2019 18:46)

Bakalaura darbs izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātes Āzijas studiju nodaļā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Patrīcija Avotiņa _____ 14.05.2019.

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: maģ. hum. Karīna Jermaka _____ 14.05.2019.

Recenzents: _____

Darbs iesniegts Āzijas studiju nodaļā 2019. gada 14. maijā.

Komisijas sekretāre: zin.asist. Lauma Šime _____

Darbs aizstāvēts Āzijas studiju bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē
__._.2019. prot. Nr. _____, vērtējums __ (_____)

Komisijas sekretāre: zin.asist. Lauma Šime

Āzijas studiju BSP studiju metodiķe _____ Natālija Ambrosova